MUNTANYA

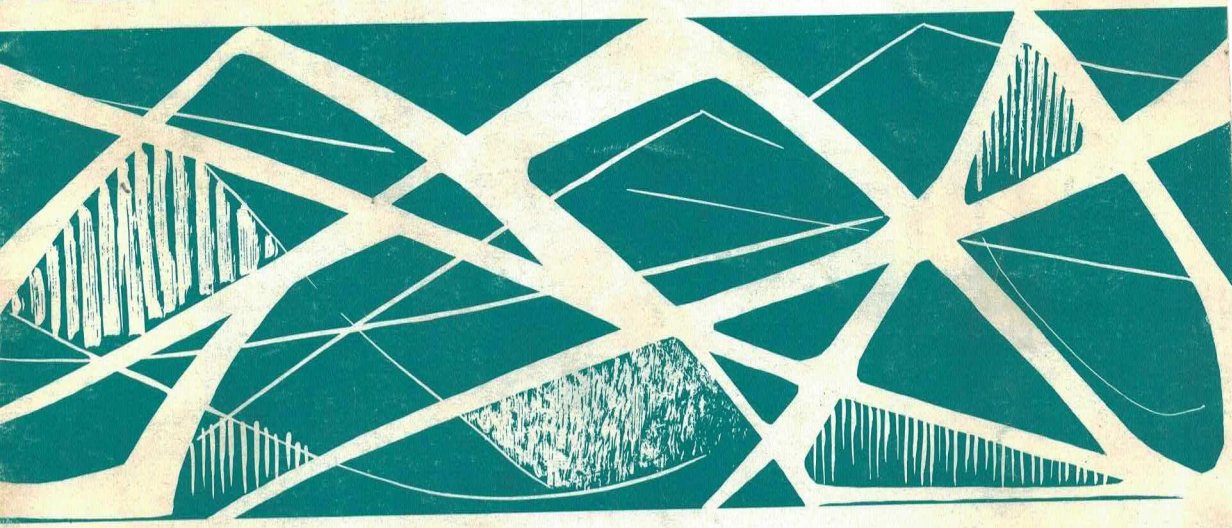

CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA
1876

JUNY
1971

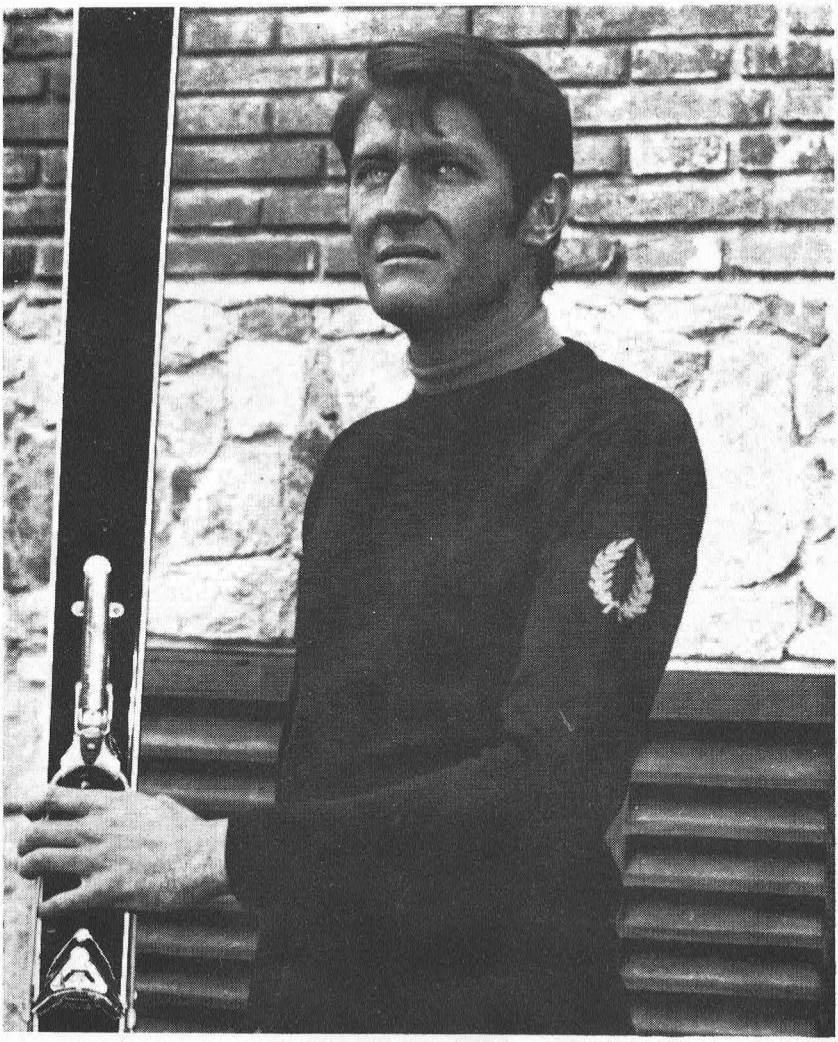

FRED PERRY

esports
Witty
ARAGÓ, 261 (Junt P. de Gràcia)
BARCELONA

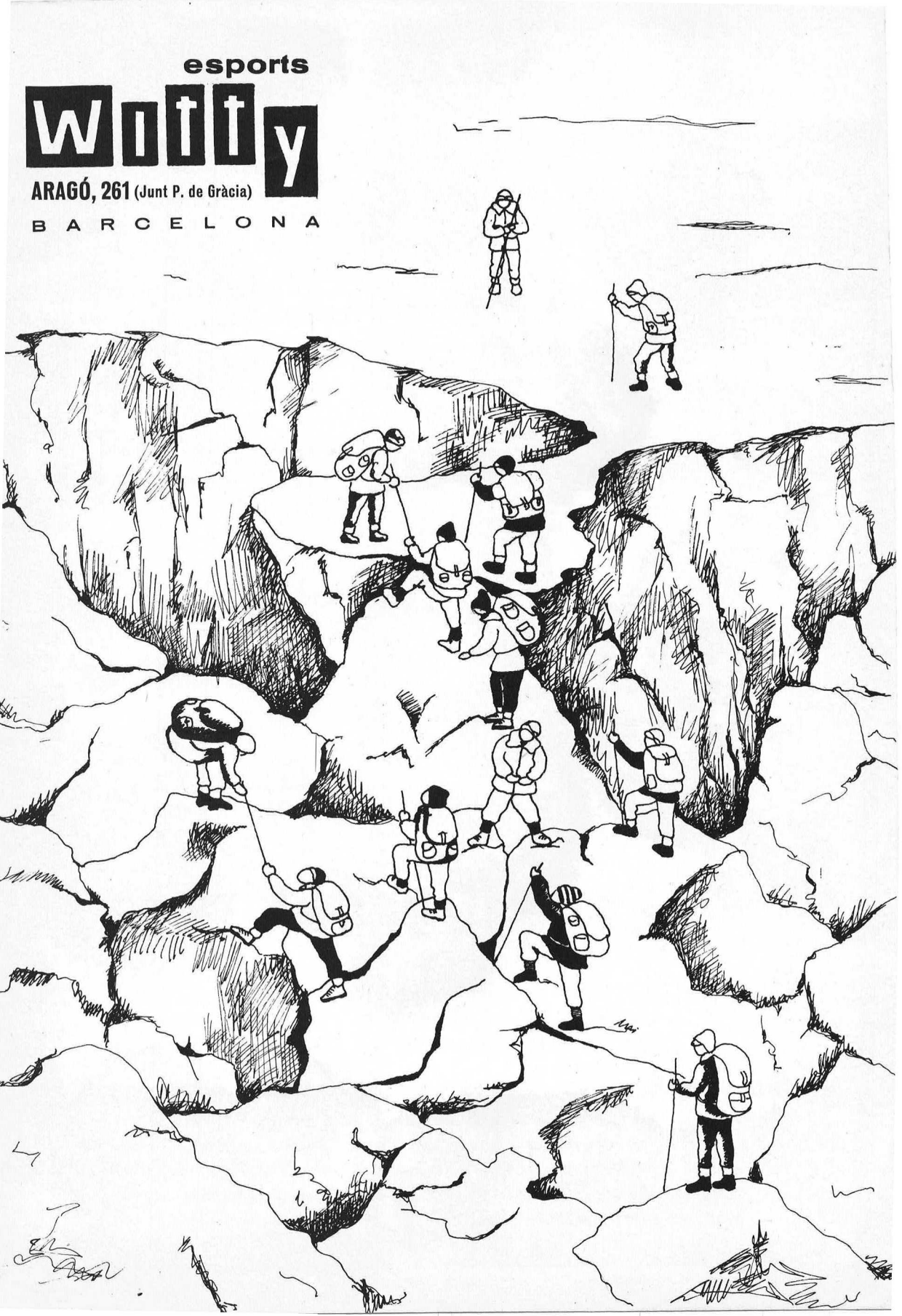

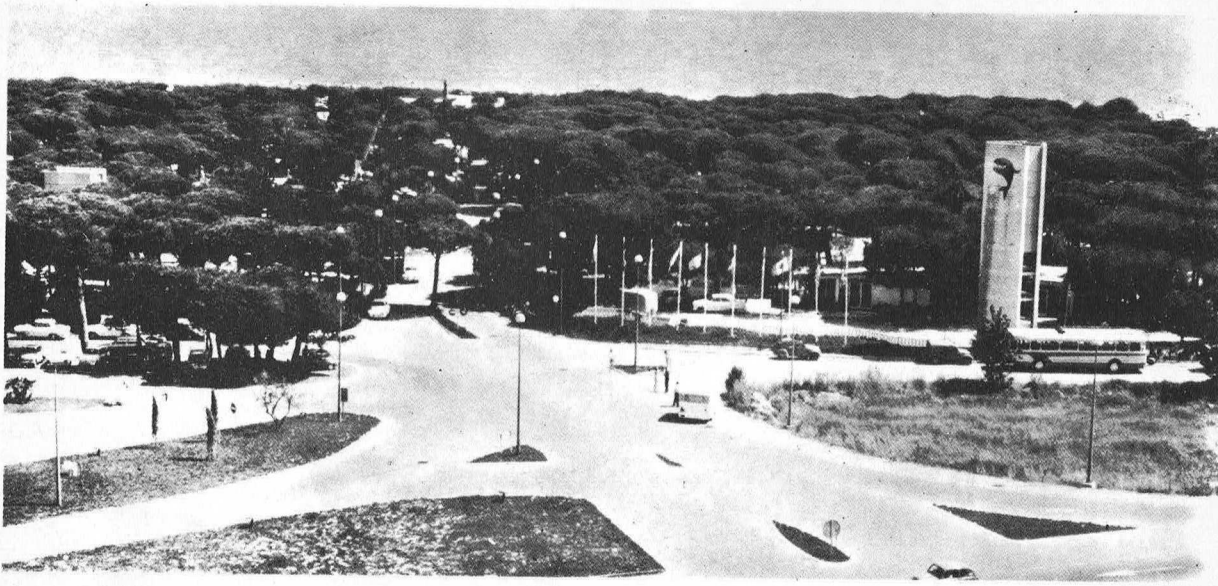

"la ballena alegre"

Camping

La Ballena Alegre

A 9 minuts de Barcelona per l'autopista de Castelldefels, el camping "LA BALLENA ALEGRE", us convida a acampar als seus boscos frondosos i a banyar-vos a les transparents aigües mediterrànies.

Així mateix i per a comoditat dels nostres clients hem instal.lat a l'interior del recinte del camping els serveis complets de bar, restaurant, serveis sanitaris, supermercat, dutxes, lavabos, assistència mèdica, parc infantil, zona esportiva, bugada i planxa i el sector comercial on podreu adquirir tots aquells articles que vulgueu.

SERVEI
QUALITAT
ASSORTIMENT
PREU
CONDICIONS
ORIENTACIÓ

TOTS ELS ESPORTS

A

BERISTAIN, S.A.

Barcelona - Tarragona - Sitges - La Molina

Central
Rambla de Barcelona (cantonada c/. Ferran)

la qualitat dels nostres clients determina la qualitat dels nostres productes

esports esplai

articles d'esport per a clients de qualitat

c. del pi nº 16, barcelona-2

tels. 231.64.34 / 35 - 221.28.57

MUNTANYA

Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya

ANY XCIV Nova època Juny 1971 Núm. 655

Diposit Legal B. 546 - 1953

SUMARI

	Editorial	257
Joan Cardona	Reflexions d'actualitat sobre l'alpinisme	259
Ramon Pujol i Alsina	Flors de muntanya	262
Oleguer Escolà	Larumbe 1970. Expedició de l'ERE a la Pedra de Sant Martí	264
	XVII Saló de Fotografies de Muntanya	269
Roger Tarragó	Campament d'alta muntanya del CEC a Llosàs	273
	Operació Gran Atlas 70	276
Josep Abril	Elogi de l'esquí de primavera	280
	Crònica del Centre	284
	Crònica	287
	Bibliografia	291

Director: Josep Llaudó i Majoral / Consell assessor: Miquel Albert, Jaume Fabrés, Josep M. Gallach, Francesc Gurri, Agustí Jolis / Redacció: August Bernat, Jaume Granell, Albert Jané, Josep Nuet / Publicitat: Lluís Puntis, carrer Bailèn, 151, 6è, 2a, Barcelona (9), tel. 257 59 56 / Subscripció (sis números l'any): 125 ptes., estranger: 150 ptes. Preu d'aquest exemplar: 25 ptes. / Redacció i administració: Centre Excursionista de Catalunya, carrer de Paradís, 10, Barcelona (2), tel. 232 45 01 - 02 - 03 / Impressió: Suimpa, carrer Indústria, 110. Barcelona (13).

EDITORIAL

Any de neu

Dues festes consecutives, 1 i 2 de maig, han marcat enguany el final oficial d'una temporada d'esquí de descens particularment meritòria, car s'hi han agermanat unes excel·lents condicions i una gran abundància de neu i un programa d'activitats molt brillant.

Les nostres pistes pirinenques han ofert als amants del més bell esport, uns descensos fabulosos, travessies de meravella i pales i comes on la filigrana dels rastres dels esquís, han escrit una simfonia harmoniosa, en què s'han conjugat la bellesa de la muntanya blanca amb l'habilitat de l'esquiador.

Aquest any excepcional ens ha permès de veure els grans atractius de la Molina; uns atractius de bellesa i varietat que, certament, creiem, que per coneguts que siguin, tenen l'encís del moment: Sitjar, Anyella, Torrent Negre; la Comella, Costa Rasa, Roc Blanc; Coll Sisè, Font Canaleta, Standard; camins del Bosc, Segremorta, la Pia; la Tossa, la Masella, ¡quins noms més evocadors!

Són història viva del nostre esquí, el d'ahir, el d'avui i podem dir el de demà. Des d'aquesta Molina, on hem esquiat de Nadal a maig, quan la muntanya ja verdeja, hem abastat també, com cada any, les altres comarques pirinenques de Núria, Andorra, Sant Joan de l'Erm, Llessui, Espot i Vaqueira, que han estat testimoni d'abundants neus i d'activitats esportives sobresortints.

Les activitats socials i federatives han cobert un extens calendari i s'han estès en els àmbits més diversos de les nostres muntanyes, on la neu i les adequades installacions, permeten portar a cap les curses d'esquí.

Aquí volem retre testimoni d'admiració per la tasca de la nostra Secció d'Esquí, que amb el seu neguit jovènivol i illusionat, ha portat a terme un programa de curses socials molt notable i de participació en totes aquelles regionals, nacionals i internacionals convocades.

Si se'ns permet, però, volem ressaltar dues coses; la labor proselista a favor de l'esquí infantil amb cursets i estades setmanals dirigides per monitors masculins i femenins, que senten veritable vocació pedagògica i, alhora, un gran amor pel nostre esport.

A més, assenyalem l'esclat de Sant Joan de l'Erm, la nova estació d'esquí que al terme de Castellbò, sobre la Seu d'Urgell, ha demostrat l'encert d'uns quants homes del Centre, *que descobriren i valoraren les seves condicions per a l'esquí de fons i que aquesta temporada, amb els campionats de Catalunya i d'Espanya, s'ha situat en un lloc indiscutible dintre d'aquesta especialitat d'esquí nòrdic, que aplega els que no sols cerquen la velocitat d'un descens, sinó també l'encís d'un ritme i la cadència d'un pas ferm i mantingut, per pistes i camins que serpentegen entre extenses boscúries.*

En altres treballs trobarem les classificacions i els noms dels campions. Aquí, però, aquestes ratlles donen testimoni d'un entusiasme especialment vigorós, aviat, aquest any, per una abundància de neu.

En recollir, diguem-ne amorosament, els esquís en acabar l'últim cristiania dibuixat just al final de la darrera placa de neu, pensem ja, esperançats, en la propera temporada per a reviure l'aventura de la neu.

Reflexions d'actualitat sobre l'alpinisme

per **Joan Cardona**

No fa pas quatre dies que la nostra espècie es belluga per aquest món tan ple de misteriosa vida. Ara ja sabem que la durada dels nostres períodes d'animalitat i de vida primària van ésser molt més llargs, moltíssim més que no havíem cregut fins no fa gaire. I que la nostra evolució ha estat lentíssima, segons la peculiar manera que tenim de mesurar el temps.

Per contra, en els països que anomenem civilitzats, els descobriments i la tècnica han produït darrerament un canvi tan sobtat en les habituds i en el medi, que no ens ha trobat pas preparats per adaptar-nos-hi. Molt menys encara —la cosa és evident— per a regir-ho tot plegat amb un mínim acceptable de coherència i de justícia.

Aquests darrers mesos han aparegut tres llibres que tracten aquest tema des de diferents punts de vista:

The naked ape (en versió castellana **El mono desnudo**), de Desmond Morris, ens fa veure el feix d'insospitades motivacions que ens menen, provinents de molt més lluny que no podíem imaginar, tan ignorants com som sempre de per què fem o deixem de fer. La nostra vida ancestral influeix més en nosaltres que les experiències que hem anat adquirint, sobreposant, en els darrers «pocs» anys, encara que això vulgui dir alguns millenaris.

El que llegeix aquest llibre no comprèn, de bell antuvi, el perquè de l'èxit tan gran que ha tingut. Després, aneu observant la manera d'actuar dels vostres consemblants i la vostra pròpia des d'un punt de vista. Llavors, la cosa ja queda més clara: L'autor, ha encertat el punt dolç.

En el segon llibre, **El zoo humà,** el mateix autor denuncia les malalties, les manies, els vicis de l'home que habita les ciutats modernes i compara aquests mals amb els que pateixen els animals salvatges quan han de viure tancats en una gàbia.

La Incomunicación, de García del Pino, només amb el títol ja ens diu molt: Entre nosaltres ens parlem però no ens comuniquem. Anem per feina, resolem afers; o enllestim situacions socials. Amb frases fetes, amb compliments o amb males maneres. Des de la superfície, però. Rarament sortirà res a la llum del que portem dins. I, a força de no comunicar-nos, els mitjans que hauríem d'utilitzar per a ferho se'ns osquen; en perdem l'habitud i acabem per no sentir-ne la necessitat. Però la nostra autenticitat en pateix.

No cal pas dir que cada un d'aquests llibres diu i suggereix molt més que allò que acabo d'indicar. Mereixen d'ésser llegits.

L'home modern, doncs, immergit dins l'actual civilització s'adona més o menys, per diferents símptomes, que el seu entorn no li és bo. S'hi ofega. Tan aviat com pot, tracta de posar-se en contacte amb la Natura que encara el crida. Fuig cada dia festiu, cada vigília. Demana més vacances, més lleure; sempre amb la idea d'escapar-se.

Però està malmenat, i quan ho fa s'emporta al damunt tants estris com pot dels que el volten quan viu a ciutat. I, amb els estris, els prejudicis i la religió del mínim esforç, del confort. A la vora del mar, al camp o a la muntanya, necessitarà encara l'estímul de l'alcohol i del tabac o del menjar amb excès per tal de sentir-se un xic feliç i, a l'hora de parlar, només sabrà anomenar «coses», com diu García del Pino. Acceptarà, tolerarà qualsevol sistema social, per baix de sostre i injust que sigui, mentre li permeti de seguir adquirint més objectes i d'estalviar més esforç físic. Per arribar, finalment, a l'enorme decepció de tenir-ho tot amb el convenciment íntim de no tenir absolutament res; d'haver assolit el buit.

Si el resultat no fos aquest, si hom comencés a veure que amb aquesta mena de vida pot arribar encara que fos de molt lluny a un equilibri, a un benestar moral «per a tots», podríem tenir paciència i esperar un parell de milions d'anys més, perquè sorgís l'home nou de ventre gros i membres de pelleringa, perfectament adaptat també, quant als nervis i la ment, a les circumstàncies.

L'home modern s'adona que el seu entorn no li és bo. Tan aviat com pot tracta de posar-se en contacte amb la Natura. Fuig cada dia festiu. ▼

Per altra banda, donades totes les premisses, no és gaire fàcil que l'actual societat perduri massa tal com ha quedat enjoncada.

Mirant la cara a l'home, a l'individu, ja que no podem abastar el conjunt, el que hauríem de procurar, tenint en compte la seva constitució psíquica i física, és de fer-li més suportable i més digna la mena de vida que es veu obligat a fer. Per arribar a això no sembla que hi hagi altre camí que fer més compensadores les activitats a què es dedica quan es troba lliure de la feina quotidiana. Sortosament, sembla que cada dia seran més llargs aquests períodes. Caldria aprofitar-los per una millora, al més general possible. Altrament, ens mereixeríem de tornar al treball permanent i embrutidor.

L'esport, un esport fort i dur, podria ser un inici de solució que molts avui no emprenen perquè desconeixen les satisfaccions que hi podrien trobar, una vegada vençuda la peresa actual davant tota mena de moviment muscular. Potser els joves que cerquen una vida diferent, més «natural» per mitjà del «deixar-se anar», de la mollesa i de l'erotisme fàcil no s'han demanat si no seria més adient encara a la nostra actual constitució, i per tant més natural, de traginar grosses pedres per a construir, de remar, lluitar o caminar hores seguides pel damunt de la neu sense esquís.

Després d'alguna d'aquestes activitats, haurien «après» de jeure, s'asseurien amb plaer en un cotxe, se sentirien més satisfet i compensats.

Amb tot, l'esport que en general es fa, gairebé exclusivament en busca del campionat o del guany en metàl·lic, només omple un curt període de la vida. Segons unes estadístiques suïsses, mentre hi ha 22 % de joves vertaderament esportius fins a 25 anys, en arribar a 40 la cosa queda reduïda a 7 %. No cal dir que passant d'aquesta edat el cul de l'home modern queda totalment i definitivament enganxat al cotxe, a la taula del despatx o al tamboret del bar.

No és pas que no calgui bregar per a viure. La lluita existeix; i forta. Cal pensar i maquinar per a sostenir-se en els afers; per engolir o desbancar el contrincant. L'«agressivitat» en la venda, l'oportunitat en la compra. L'especialització i la concretesa de les idees. Els llibres tècnics; la informació precisa per a vèncer. Els horitzons reduïts; la conversa limitada. La família gairebé com un afer més. L'egoisme, la mort de tot esperit social. L'obesitat, el colesterol.

Encara que no es tracta pas de canviar de vida per tal de viure més temps. Qualsevol cosa ens pot fer morir. Passats uns quants decennis tots som igualment morts. El que caldria és de viure més elevadament. No conformar-se a l'hora de l'esbarjo, que és allò que ens pot salvar, amb el primer plaer que tinguem a mà, si no és el que ens ha de proporcionar el goig més noble i més elevat de què siguem capaços.

L'alpinista sap què és la soledat; la immaculada blancor de la neu; l'esforç pacient i dur; el risc compartit amb els amics. ▼

L'alpinisme es va iniciar, no pas casualment, quan la vida de l'home modern començava a tenir les característiques que ara acabem de mencionar. Aquell que sent profunda vocació per l'alta muntanya, no sempre sap què respondre quan li pregunten per què es dedica a aquest «esport» tan perillós i què hi va a buscar. No ho pot explicar prou bé amb el llenguatge corrent; és molt difícil que l'entenguin. Ell mateix, moltes vegades, haurà necessitat anys per arribar a tenir una idea clara de per què era alpinista. Però se sent segur, apte per al treball diari; la seva escala de valors és ben equilibrada. Està permanentment illusionat pensant quan tornarà a sortir a muntanya.

Ell sap què és la soledat; la immaculada blancor de la neu; el rastre de la salvatgina; l'esforç pacient i dur, agradable pel fet de sentir-se'n apte. L'emoció de la incògnita: Es podrà baixar per l'altra banda? El risc compartit amb els amics, el goig del triomf en comú i contra ningú. Les nits de fred sota les estrelles i la força del torb. L'escalf de la cabana de fusta, l'amistat al voltant de la rústega taula, la rialla franca, el cor obert. L'amic, l'amic per a tota la vida.

foto: Josep Llaudó

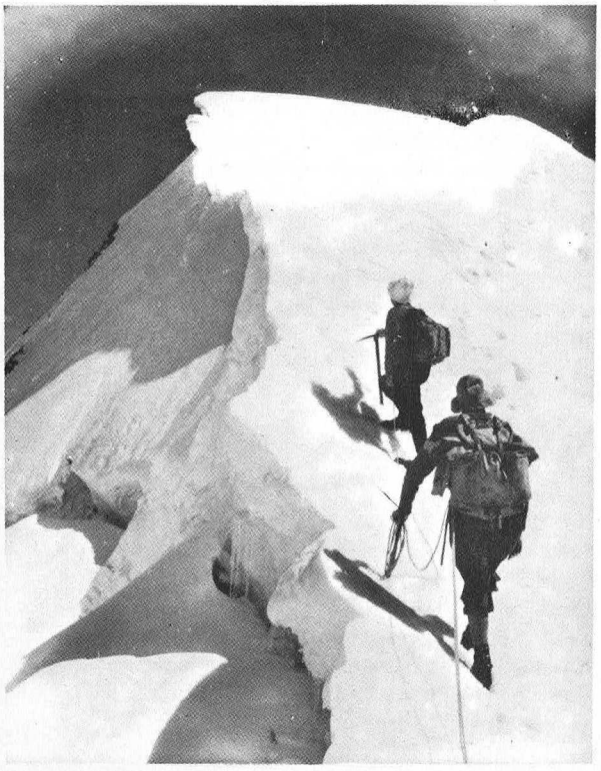

Ell coneix tot això i ho troba a faltar quan no ho pot viure. Li proporcionarà una bona dosi de pau si no ho deixa. Fins i tot si no ho segueix li haurà fet servei i potser li'n tornarà a fer encara. En les tribulacions més allunyades de l'alpinisme que puguem imaginar, el record d'allò que «havia pogut fer» li farà companyia.

L'alta muntanya pot ser l'equilibri anhelat. L'equilibri entre aquest home antic, tan present encara dins nostre, i l'home actual. Pot ser la compensació. Tornem a valdre'ns de la nostra força física, de la nostra traça, dels nostres enginyosos estris. Ens sentim muscularment cansats i satisfets d'haver vençut la dificultat, o bé vençuts sense humiliació, perquè veiem ben palesament la nostra migradesa.

Curiosament ens sentim molt més civilitzats, en el sentit més elevat del mot, que quan ens trobem enmig de la despietada lluita a la ciutat.

Aquesta plenitud no la trobarem, és clar, a l'hotel on el cotxe ens deixa, encara que estigui a 2.000 metres d'alçada. Tampoc en un centre d'esquí a la moda. Amb prou feines en un agrupament collectiu, circumstancial, organitzat per a una competició d'alta muntanya.

Caldrà, naturalment, la independència, la iniciativa personal dintre de cada grup, l'espontaneïtat; l'aventura; la relativa solitud i fins la solitud completa.

Ben cert que això no és possible per a tothom i que, encara que ho fos, no ho practicaria pas tothom. Sempre hi ha hagut unes minories que han mantingut el caliu de certes coses bones. El que cal és que aquest caliu no s'apagui. L'escalfor que aquests nuclis irradien fa el bé allà on arriba, i arriba, sovint, a llocs insòspitats.

Flors de muntanya

per **Ramon Pujol i Alsina**

Com que hi escau plenament, avui voldria parlar del darrer IV Premi Dr. Pius Font i Quer, per a diapositives en color de flors de muntanya, corresponent al XXXVII Saló de Fotografia, organitzat, com sempre, per les nostres seccions de Muntanya i Fotografia.

Puc dir-vos, amb satisfacció, que de les cinc col·leccions presentades, en ocasió de la instauració del dit Premi, s'ha passat ara a disset: 170 diapositives de flors de muntanya, força ben seleccionades, interessants, i reeixides (naturalment, unes més que altres). Jo crec que cal felicitar a tots els que han concorregut a aquest IV Premi Dr. Pius Font i Quer, i encoratjar-los a perseverar amb entusiasme continuat a l'augment de les col·leccions que ja tenen començades. És possible, doncs, que amb l'esforç de tots, dintre pocs anys, puguem reunir una documentació valuosíssima de gairebé tota la nostra flora sub-alpina i alpina.

Voldria encara dir quelcom més. Tot passant les diapositives per tal de qualificar-les junt amb els meus companys de jurat, em vàreig adonar que eren força els concursants que s'obsessionen únicament per la corol·la de la flor; és evident que n'és la part més atractiva, però no hem d'oblidar que la flor és la corol·la, la tija, les fulles i el seu hàbitat. Una diapositiva en la qual sigui possible apreciar-hi tots aquests condicionaments, ens facilitarà amb molts pocs dubtes la identificació de la flor. Això no vol dir que no puguem entretenir-nos a fotografiar tots els detalls que ens semblin interessants de la flor, però com a cosa suplementària.

Deixem els comentaris, i anem per feina. Veus aquí quatre noves flors:

1

Campanula rotundifòlia. Campanulàcia. Nom vulgar: Campanetes. Perenne, de rizoma gruixut i llenyós, a penes reclòs a les escletxes de les roques. Tiges de 10 a 30 cm, fulles superiors linears, flors blaves, corol·la de 1 a 2 cm, acampanada. Florida juliol-agost, per tot el Pirineu, especialment a les petites terrassetes rocoses. L'exemplar corresponent al dibuix fou collit a la Molina a darrers de juliol.

2

Anemone ranunculoides. Ranunculàcia: Rizoma prim, carnós, trencadís. Cama o peduncle de 10 a 30 cm, fulles palmatisectes d'un verd intens, flors grogues, dues o tres, en umbela. Floració, abril-maig. Es troba a les clarianes assolellades dels boscos del pre-Pirineu i Pirineu. El dibuix correspon a un exemplar collit a últims de maig a la Molina.

3

Aconitum lycoctonum. Ranunculàcia: Nom vulgar: Matallops, Escanyallops, Tora blanca: Arrel fibrosa, tronc de 50 a 120 cm, de branques obertes, fulles palmatipartides o subpalmatisectes, flors d'un groc molt pàl·lid, en raïm allargassat. Floració, juliol-agost, als boscos i prats humits del pre-Pirineu i Pirineu. El dibuix correspon a un exemplar collit a la Molina a darrers de juliol.

4

Nigritella angustifolia. Gènere 705 (Flora de Catalunya), Flors d'un púrpura negrós, molt oloroses (olor de vainilla) tija d'uns 10 a 30 cm, fulles nombroses linears, d'un verd tendre. Les flors formen una espiga molt tancada, una mica ovoide i acabant en punxa. Florida juny-agost als pasturatges del pre-Pirineu i Pirineu. El dibuix correspon a un exemplar collit a mitjan juny, a Pla Traver (Puigsacalm).

4

Nigritella
angustifolia

1

Campànula
Rotundifòlia

Vulg.
Campanetes

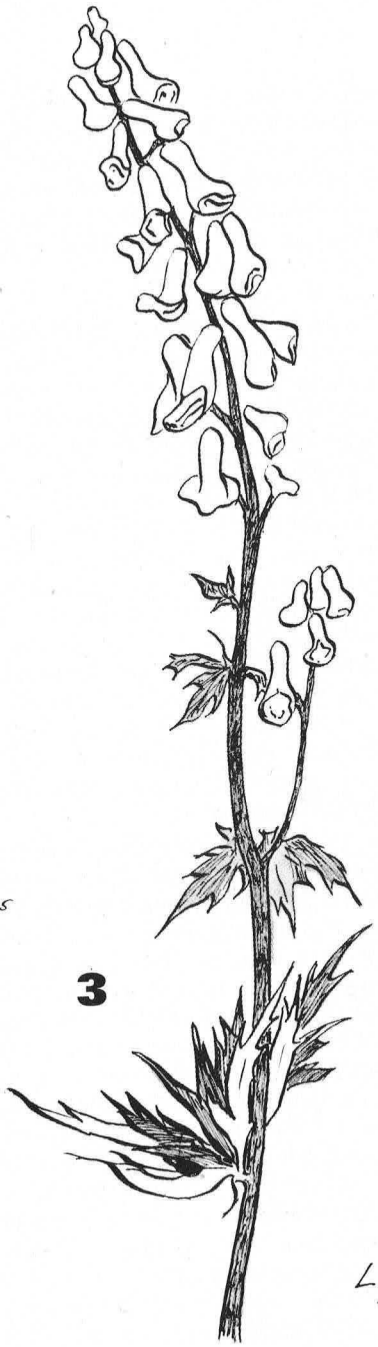

3

Acònitum
Lycoctònum

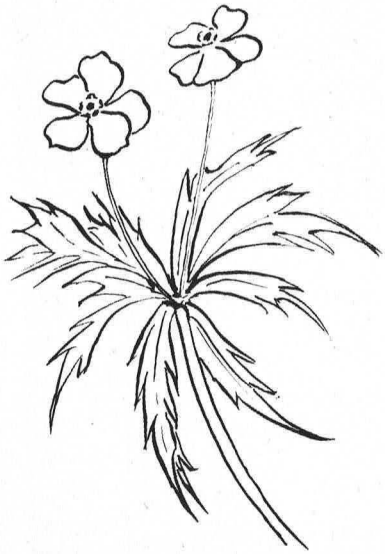

2

Anemone
Ranunculoides

Larumbe 1970. Expedició de l'ERE a la Pedra de Sant Martí

per **Oleguer Escolà**

L'expedició prèvia de 1969 ens havia posat en contacte amb els homes de la Pedra de Sant Martí i amb una part d'aquest gegantí món subterrani; ens havia convençut, si calia, que la Pedra és realment l'Himalaia de l'espeleòleg i que 1970 veuria la nostra primera expedició en regla.

L'arribada a Larra el matí del dia 2 d'agost de 1970 ha apartat definitivament de nosaltres totes les dificultats prèvies; les econòmiques, les de granotes impermeables, el menjar, els 45 k. de carbur, fins i tot el viatge que vam haver de fer en tren fins a Pamplona. L'equip del Larumbe està format per 6 elements i 24 paquets, un equip ideal avui que ja no cal gran quantitat de gent per a fer les coses.

I, d'altra banda, la lluita que comença des del final de la pista entre nosaltres i els sacs de material ens allunya de tota meditació filosòfica. Hem passat per Pamplona, Isaba, per la vall del Roncal, hem travessat el Rincón de Belagua i som en una regió privilegiada a la frontera entre Navarra i França, que només l'espeleòleg sap apreciar en tot allò que val.

Després d'una titànica empresa i abans que és faci fosc hem portat pràcticament tot el material al camp espeleològic de Baticoche, en un collet al nord del pic d'Arlas, hem installat les tendes i hem anat a buscar 40 litres d'aigua a la font que es troba a 20 minuts i per la qual surt un litre cada minut i 10 segons... Ja hem parlat amb Isaac Santesteban, del grup de Príncipe de Viana, de Pamplona, amb «Don Fèlix Ruiz de Arcaute» i amb alguns dels dirigents francesos. Ens queden els dies 3, 4 i 5 per a menjar i descansar, ja que seguirem el nostre sistema tradicional de preparació. I així passem tres dies de vent i tempestes, amb alguna aclarida que permet a la Montserrat cosir un doble sostre que havia quedat a bocins després de la primera nit, i donar els últims retocs a unes famoses granotes impermeables, amb un líquid especial per a les costures.

El dia 5 acompanyem un equip format per Alfaro, Sol i Escrich fins a la boca de la «Tête Sauvage»: formant un grup independent baixen a la Pedra amb l'objectiu de topografiar l'afluent dels Parisins. Però el dia 6 ens arriba el torn a nosaltres i ens veiem obligats a enfundar-nos, amb un sol radiant, dins les múltiples robes, impermeables o no. El primer equip, format per Sitjà, Quintana i Nubiola baixa abans per tal de donar més agilitat de la que tindria tot el grup de sis per al descens dels pous. A les 12 i 7 minuts del migdia desapareixen per la petita boca de la «Tête».

Ens ha arribat el torn al segon grup: Cantons, Ubach i Escolà, i meticulosament anem omplint els sacs que ens caldrà dur a l'esquena. Coneixem una part del recorregut que hem de fer i sabem que és indispensable no portar més que un sac per cap. Per força ho fem cabre tot dins dels sacs individuals, que semblen rebentar però que, dissenyats especialment per a

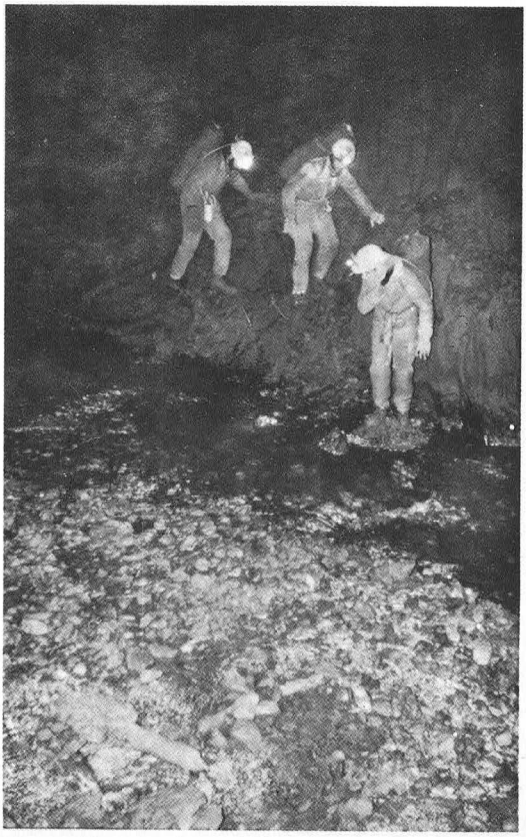

foto: Oleguer Escolà

El riu Larumbe, prop de la confluència amb la sala Susse. ◀

Transport de sacs en un pas delicat a la sala Susse. ▼

aquesta expedició, es poden portar com a motxilla quan és necessari i seran de gran utilitat; a causa dels sacs de plàstic que porten a l'interior la protecció contra l'aigua sera perfecta. Malgrat tot, hem suprimit tot allò que no és rigorosament imprescindible, com la manxa del bot pneumàtic, que caldrà inflar bufant, o els pals de la tenda, que caldrà fixar per altres mitjans. Equipem finalment a consciència les nostres persones fins que la famosa granota impermeable ens recobreix les diverses capes de **rhovyl** i llana, un cos impermeable forma un segon recobriment i, per fi, la granota normal constitueix la nostra darrera pell. Sota un sol calent correm cap a la «Tête», a sis minuts del campament, amb perill de morir asfixiats pel camí. Són les 13,45 quan entrem, una hora i mitja després del primer grup.

La boca de la «Tête Sauvage» va ser descoberta el 1966 i a través de 410 m de pous verticals i meandres difícils arriba a trobar el curs del riu principal de la Pedra, en la seva part alta. Per acomplir el nostre primer objectiu (arribar al campament de punta en una sola sessió) ens caldrà arribar primer a la base dels pous de la «Tête», recórrer un complicat curs subterrani adornat amb tot tipus de dificultats, fins a la Sala Monique, on hi ha el primer campament, després travessar una nova sala, la «Susse», i remuntar el curs del Larumbe fins a l'emplaçament del campament de punta, únic que utilitzarem.

Fins a —180 l'avenc està equipat amb uns «mats» permanents que permeten baixar molt més ràpidament que per un electró i també de manera més descansada. Però un ambient d'ansietat característic de totes les grans empreses espeleològiques ens envolta; l'objectiu que ens hem fixat potser és massa ambiciós, els sacs individuals pesen terriblement i el camí que tenim davant nostre és llarg i difícil. Tot flota de manera desordenada en el nostre cap barrejat amb el perill d'una crescuda del riu, d'un accident per petit que fos que podria fer fracassar tots els projectes... I recordem un accident ocorregut en el curs de la descoberta de la «Tête» que va fer suposar que l'evacuació d'un ferit a massa profunditat seria poc menys que impossible; d'altra banda, les informacions del grup anglès que l'any passat va descobrir la continuació del Larumbe el descrivien com a francament difícil, i els anglesos tenen la pràctica de les exploracions extremes amb aigua...

I el primer xoc es produeix 30 minuts després de l'entrada: una gatera que dóna al cim d'un pou ofereix massa dificultats per a maniobrar amb el pesat sac, penjats dels «mats», i ens fa pensar que serà impossible aguantar fins al final. Portem mitja hora d'exercici i el temps total calculat és de 20 hores... Però ens reunim a la base del malèfic pou i després d'una reestructuració dels sacs ens reanimen, i cada vegada amb més optimisme comencem a aga-

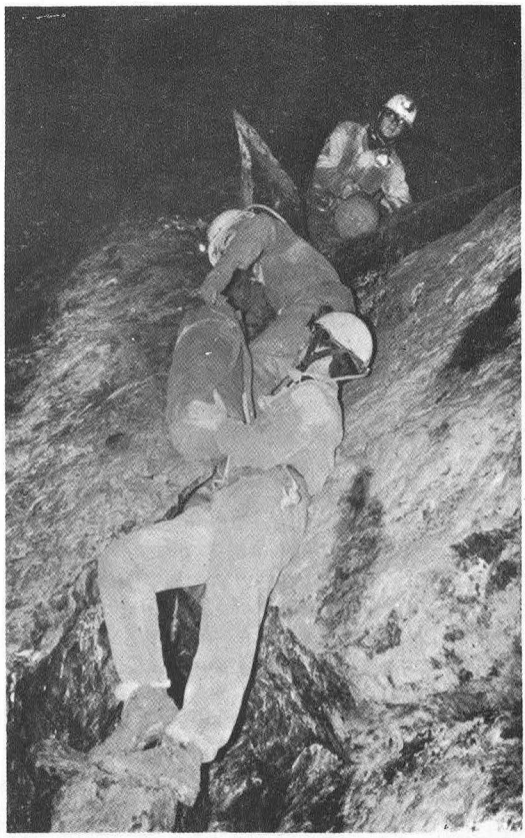

foto: Oleguer Escolà

far el ritme característic de les exploracions d'envergadura. Ja som al primer pou que cal baixar en rappel: s'han acabat els «mats» i és bon senyal, car això vol dir que som a —180 m i l'horari es manté. Tot va bé i comencem a tenir la impressió de caiguda lliure etèria que ens donen els nostres sacs de 25 kg a l'esquena que són «portats» per les cordes de rappel més que per nosaltres. És la baixada irreversible que fa passar les cordes de diferents colors ràpidament per dins dels nostres rapeladors sense perdre ni un segon a la base dels pous. Ho fem tan bé que en arribar a la boca del penúltim pou hem atrapat els nostres companys que ens precedien. El penúltim pou, el pou de 100 m i la fi de la vertical: 3 hores i tres quarts per a baixar 378 m de pous i meandres amb sacs de 25 kg deu ser tot un petit rècord.

Un sac que cal baixar amb corda pel pou de 100, algú que no aprecia el rappel en cadena, i ja es perden uns minuts que es converteixen en quasi una hora d'espera al fons. Però el ritme vertiginós es torna a agafar aviat i els dos obstacles principals fins a la «Sala Cosyns» són superats ràpidament: el «Soupirail», una gatera molt baixa amb un riuet que corre per terra, però que amb l'ajut d'uns grans plàstics «ad hoc» superem bastant en sec, i un pou de 10 m amb una cascada que uns eviten amb llargues cames i altres posant a prova la granota impermeable.

A la «Sala Cosyns» els uns fan coneixença amb l'important riu de la Pedra i d'altres el retroben com a l'antic amic de l'any passat. El Bassaburuko, un afluent explorat en més d'un quilòmetre, queda enrera i comença una al·lucinant marxa per dins el riu, remuntant caos de blocs, evitant les zones profundes o sifonants gràcies a galeries superiors, sempre arrossegant els sacs a sobre, darrera o davant nostre. Així arribem a la «Sala Pierrette», on conflueix l'Afluent dels Parisins, que ve a engruixir el riu principal. Els «petos» demostren llur utilitat evitant de treure el bot pneumàtic; a l'únic lloc on caldria nedar hi trobem un bot dels francesos i no ens cal inflar el nostre. I així arribem per fi al Camp des Anciens on trobem, dormint naturalment, un voluminós equip d'espeleòlegs de Bordeus que es dedicaran al Bassaburuko i els nostres 3 companys de l'ERE que aniran a l'Afluent dels Parisins. Són les 10 de la nit i hem tardat per tant 8,15 h. Això ens reanima i més quan els companys que van entrar ahir, desconeixedors en absolut de la cavitat, ens informen que van tardar 18 hores. L'ambient és d'optimisme i aprofitem per a despertar els de Bordeus allegant que surtin dels sacs perquè són les 10 de la nit i ja és hora d'anar a dormir. Però diuen que no volen saber res de l'horari exterior i, per altra banda, només fa 12 hores que dormen.

A nosaltres ens cal sortir d'aquest oasis i recordar que encara som lluny del lloc on podrem dormir 12 hores; som lluny del

foto: Olaguer Escolà

El "camp 70" a -450 m. amb la tenda central de l'ERE i les dues de "Príncipe de Viana". ▼

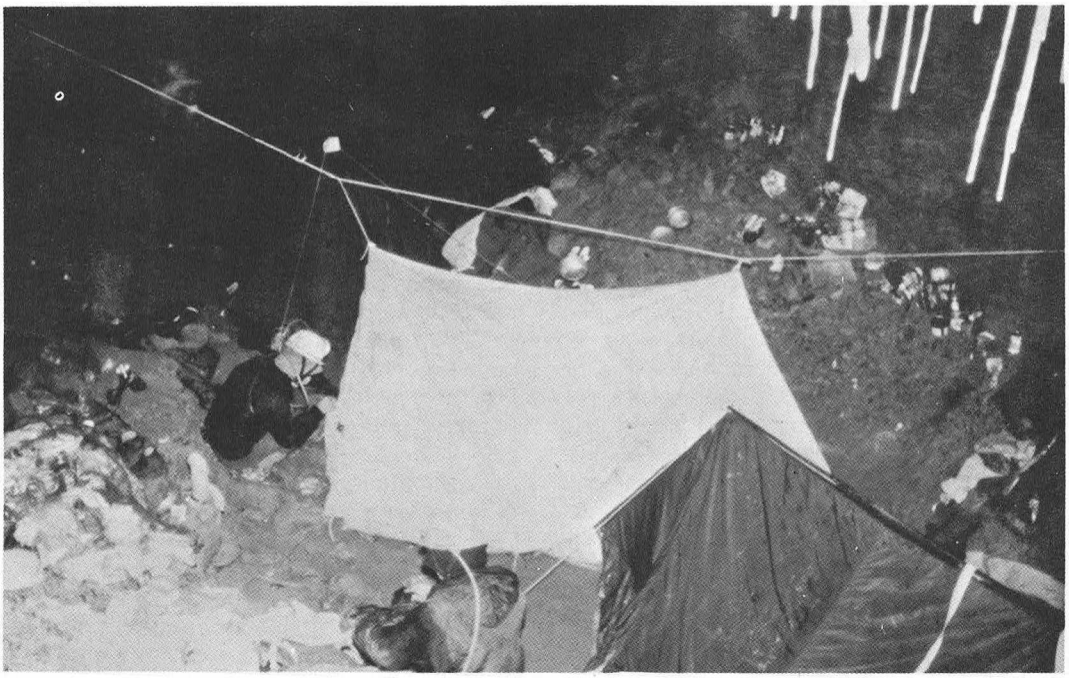

foto: Oleguer Escolà

camp del Larumbe i àdhuc del començament del Larumbe... I en tornar a agafar els sacs comprovem que no han perdut res de llur pes. Són les 11 de la nit. Tots ens desitgem sort, com sempre sense insistir massa, perque no semblés que pensem en una crescuda... La sortida del Camp des Anciens és un pas clau, ja que permet superar un llarg sifó del riu; una diaclasa inclinada ens porta fins a una aigua tranquil·la però profunda, on cal inflar el bot. A partir d'aquí cap de nosaltres no coneix la cavitat, i precisament això ens fa perdre un temps preciós per instal·lar un sistema de va i ve per al bot a través d'una tortuosa galeria. Un de nosaltres ha de servir de relleu a la meitat a sobre d'una estalagmita que surt de la paret. I així arribem a la Sala Susse, ocupada per un gran caos de blocs d'un efecte dantesc, ja que són de calcària negra solcada de fines vetes de calcita brillant, blanca.

A partir d'ara ens cal establir una veritable cursa contra el temps, perquè cada minut que perdem representarà al final un esforç que només coneix l'espeleòleg. En una cavitat d'aquesta magnitud, trencar el ritme d'avanç pot convertir l'etapa en un calvari interminable i hipotecar els dies següents. Decidim deixar el bot dalt d'uns grans blocs, ja que ens fiem de la nostra intuïció de poder-lo substituir pels «petos» en el Larumbe, en cas contrari seria millor tornar-lo a buscar que haver de plegar-lo ara.

Quan suposem estar al bell mig de la Sala Susse arribem en un moment delicat car enmig del formidable amuntegament de blocs ens cal trobar **l'únic** pas que permet l'accés al Larumbe. Estem convençuts que l'espeleòleg arriba a adquirir amb el temps un sisè sentit que li permet intuir els passos clau, i gràcies a això anem a parar sense massa dificultats a l'única entrada de l'afluent: una «bavaresa» que permet baixar un bloc immens. El primer que arriba a baix pot llegir amb veu triomfal unes lletres a la paret que ens treuen de qualsevol dubte i ressonen per tota la Sala Susse: **Río Larumbe!**

I torna a començar la cadena interminable de sacs per a superar un ramonage sobre una sinistra esquerda, un bloc que cal baixar o pujar... Per fi tenim la satisfacció de poder posar els peus dins de l'aigua del Larumbe (a 2°C) i després i ja amb un plaer més dubtós hi hem de posar les cames i més i tot. Remuntar el Larumbe sobre els metres que ens separaven del camp va ser una dura prova, amb les corretges dels sacs que serraven les clavícules i que calia treure de l'esquena per superar els més petits ressalts, amb el senyal inequívoc de l'esforç realitzat a la cara i a tots els muscles. Cosa curiosa, recordem aquest tram, que no presenta cap dificultat especial, com una de les etapes més dures: al nostre progressiu cansament s'afegia la pujada contínua de l'afluent, la petita crescuda de la fosa de neu a l'exterior que arribava a baix en aquests moments i el saber que estàvem a prop del terme de les nostres penalitats.

La marxa es va transformant cada vegada més en una trista caravana d'ànimes en pena que arrosseguen els ossos i els terribles sacs. Ja comencem a veure el camp a cada recolze i en un moment donat tenim por d'haver-lo passat; una bifurcació ens posa en dubte i amb un suprem esforç en Sitjà es decideix a obrir el sac per a treure la topografia. Fem les nostres deduccions i Cantons i jo ens oferim voluntaris per a efectuar un petit reconeixement: si no trobem el camp farem un bivac ací jà que no és qüestió d'arribar a un grau d'esgotament excessiu. Després d'una grimpada entre blocs ens trobem davant d'una gran sala que només pot ser la del camp, avancem un per cada paret i saltant ràpidament de bloc en bloc arribem darrera d'una gran columna d'esquistos: dues meravelloses, superbes tendes blaves ens arrenquen un crit de reminiscències prehistòriques que té com a conseqüències deslliurar-nos de la tensió de moltes hores i també produir un despertar un tant sorprenent dels tres espeleòlegs navarresos que estaven dormint a dins. Quan els hem convençut de les nostres pacífiques intencions tornem cap als nostres companys i carregant per última vegada amb els maleïts sacs arribem definitivament al Camp 70.

Son 2/4 de 3 de la matinada i hem tardat per tant 12 h. i 3/4, en lloc de les 20 previstes.

XVII Saló de Fotografies de Muntanya

El dia 21 d'abril va tenir lloc un acte en què es va fer la presentació del XXXVII Saló de Fotografies de Muntanya. Hi van assistir representants de la premsa relacionada amb l'excursionisme, membres directius del Centre i nombrosos consocis. El president de la Secció de Muntanya, Enric Nosàs, va obrir l'acte amb unes paraules en què va glossar la importància d'aquest Saló. Va remarcar que si bé les proves en blanc i negre tendeixen com en anys anteriors, a disminuir, augmenten les participacions de color sobre paper, a part de les diapositives en color que, com és sabut, cada cop són més nombroses.

Amb un projector automàtic de pantalla Fresnee van ser presentades les transparències en color d'enguany, juntament amb les del IV Premi Doctor Pius Font i Quer, per a flors de muntanya, d'edició biennal.

El jurat qualificador estava constituït pels senyors Miquel Batet, de la Unió Excursionista de Catalunya, Miquel Albert, Pere Fontova i Jacint Duch, del Centre Excursionista de Catalunya. Va actuar de secretari el senyor Ignasi Ribalta. El jurat va atorgar els premis següents:

Primer premi: lema **«Gigantes»**, de Mariano López Gàllego.

Segon premi: lema **«Cornises del Valais»**, de Jaume Fabrés i Amorós.

Tercer premi: lema **«Espejo entre las cumbres»**, de Gaspar Giralt Campos.

Premi al color: lema **«L'arbre de tots»**, de Josep Anton Navarro Cossio.

Premis especials:

a) **Muntanya sense neu:** lema **Flancs,** de Josep Pagans i Montsalvatge.

c) **L'arbre a muntanya:** lema **Paisatge,** de Josep Pagans i Montsalvatge.

f) **La panoràmica de muntanya:** atorgat a Vicenç Arís i Julià.

g) **Camping a muntanya:** lema **Campament,** d'Enric Guasch Aleman.

i) **L'hàbitat a muntanya:** lema **Gréixer,** de Joaquim Pallars Casadevalls.

Els premis b) **L'esquí de muntanya,** d) **La fauna a muntanya,** h) **L'escalada** i j) **Espeleologia,** foren declarats deserts.

El jurat qualificador per a les diapositives en color era format pels senyors Guillem Carrogio i Cabot, de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, Elisard Peris García, de la Unió Excursionista de Catalunya, Manuel Canals i Franc per la Secció de Fotografia del Centre i Manuel Pla i Monbrú per la Secció de cinema Amateur del Centre. La senyoreta Trinitat Capmany va actuar de secretària. Els premis concedits foren els següents:

Primer premi: lema **Tardoral,** de Jaume Fabrés i Amorós.

Segon Premi: lema **Alps 1970,** d'Àngel Julià.

Tercer premi: lema **Anna,** de Melitó Queralt i Pino.

Diapositives 60 x 60

Primer premi: lema **Gorges de Sant Aniol,** de Ramon Pujol i Alsina.

Segon premi: lema **Sol,** de Gaspar Guiralt Campos.

Per a la concessió del IV Premi Doctor Pius Font i Quer, per a flors de muntanya, al jurat anterior es van afegir, per a l'assessorament botànic, els senyors Ramon Pujol i Alsina, Pere Forut i Quintana i Josep Nuet i Badia. Foren atorgats els premis següents:

Primer premi: lema **Prímula,** de Narcisse Brugal.

Primer accèssit: lema **Flors de Pirineu,** de Josep Aspachs i Colomé.

Segon accèssit: lema **Flors de muntanya,** de Xavier Aspachs i Alegre.

Lema: **"Gigantes"**
de Mariano López Gallego ▶

Lema: **"Espejo entre las cumbres"**
de Gaspar Giral Campos ▶▶

Lema: **Flancs**
de Josep Pagans i Montsalvatge ▶▶▶

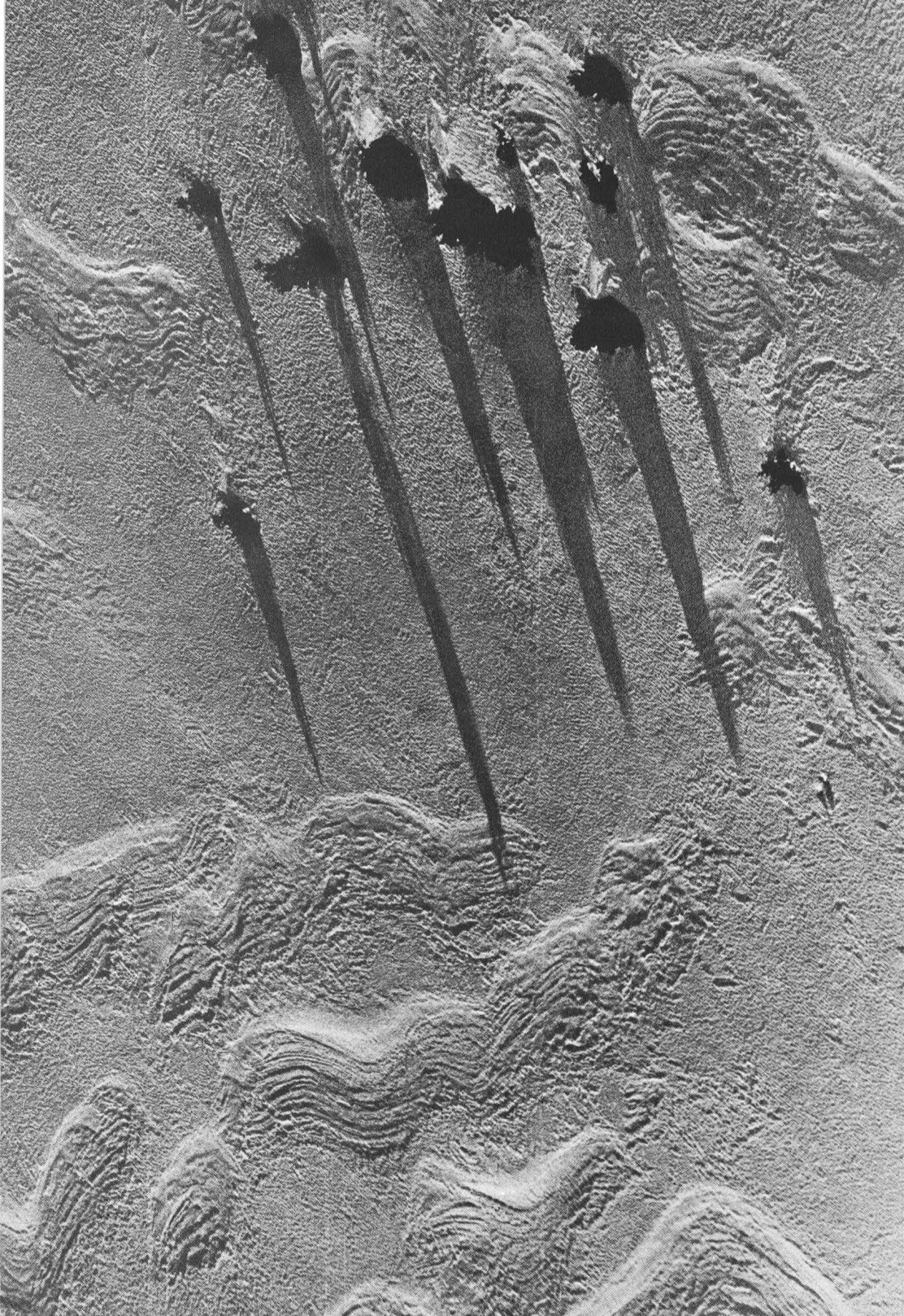

Campament d'alta muntanya del CEC a Llosàs

per **Roger Tarragó**

En acceptar l'organització del Campament d'Alta Muntanya, per a l'estiu de 1970, vaig plantejar-me, ja de bon principi, una problemàtica força greu: es podria realitzar el Campament? Aquest interrogant era el fruit d'haver viscut durant un parell d'anys dins la Secció de Muntanya del Centre on vaig constatar la falta, d'un temps ençà força notable, de membres actius que practiquessin realment l'alta muntanya. El fet, no tan sols era viscut dins del Centre, sinó que ja havia traspassat les portes del carrer de Paradís. Era evident que corríem el risc que el Campament no es pogués realitzar per manca d'assistents; quinze dies abans de la iniciació del Campament, ens trobàvem en aquesta situació, però l'acceptàrem i llançàrem endavant l'organització del Campament.

S'escollí per a la seva realització un indret ja força explotat en la ja llarga història dels Campaments d'Alta Muntanya del Centre, però que no per això perd el seu encant natural: el pla de Llosàs, dins la Vall de Vallibierna. Aquesta vall, molt tancada en el seu començament, però ja molt franca fins al cercle que la tanca, està situada a l'alt Pirineu de l'Aragó, a la vora dreta del riu Èssera. A la part alta de la vall, al costat mateix de la torrentera que baixa dels estanys de Llosàs, s'obre el pla del maitex nom, que està situat simètricament amb la Renclusa, prenent com a eix de referència la carena de les Maladetes.

Des d'un bon principi planejàrem el Campament de manera que el factor humà fos realment viu. Per això era necessari que els mateixos assistents prenguessin part directa en la vida interior del Campament. Per aconseguir una major integritat entre tots els assistents, es va suprimir un element comú en moltes de les altres estades: la cuina collectiva, la incorporació de la qual, a part del que hem comentat anteriorment, agreujava notablement el pressupost econòmic que ens plantejàrem. Havíem programat de fer el proveïment un parell de vegades per setmana a Benasc, des d'on un jeep pujaria els queviures fins al final de la pista de Vallibierna, a una mitja hora del lloc on hi havia installat el Campament. És possible que aquests fets restessin assistència al Campament, però indirectament ens assegurava que entre tots els participants hi hagués una germanor, imprescindible en una activitat d'aquest tipus, i que ja no tan sols fos viscuda durant els quinze dies de durada del Campament, sinó que hi restés un caliu, que afavorís una continuïtat dins del propòsit que ens havíem format: revitalitzar l'alta muntanya dins del Centre.

El dia 25 de juliol, 28 socis del Centre arribàrem al pla de Llosàs. La primera part del nostre objectiu s'havia realitzat. El Campament d'Alta Muntanya del Centre era ja una realitat. I és aquí on m'agradaria fer un petit incís per posar de manifest un fet d'una extraordinària importància. L'edat mitjana d'entre tots els participants no arribava a 19 anys. Això vol dir que més de la meitat dels assistents són encara socis «juniors» del Centre, i d'aquests xicos podem dir que la gran majoria són ja el primer fruit d'una tasca que el Centre va iniciar ara farà uns tres anys. Els cursos d'excursionisme per a juniors. Una empresa, dirigents i mètode, que en el seu moment fou molt criticada, però que, malgrat tot, ha obtingut uns fruits extraordinaris. Aquella frase que el senyor Ventosa, president del Centre, va dir al coll d'Estanalles, en ocasió de l'obertura del primer Curs d'Excursionisme per a juniors: «Ells seran els futurs dirigents del Centre...», comença avui a cristallitzar. Només ens resta dir: Endavant!

També podem dir que dins del camp de l'activitat pròpiament muntanyenca, el Campament a Llosàs va representar un èxit. Cada matí davant de la «Tenda-Palau» podíem veure assenyalades les ascensions que s'efectuarien durant la jornada. L'ascensió al Pic de Margalida, per la difícil, però bonica cresta de Salenques, s'agermanava amb l'anada a l'Aneto, per la gelera de Corones, així com, mentre un grup passava dalt de «cavall» a la cresta del Cule-

bras al Vallibierna, d'altres descobrien l'impressionant llac de Cregüenya des del bell mirador natural que és el pic d'Aragüells.

Com a totes les activitats d'aquests tipus, també hem d'assenyalar al Campament de Llosàs una part negativa. Hem de tenir en compte un parell de fets quasi totalment imprevisibles. En primer lloc, el factor temps, que ens obligava a estar de retorn vers el Campament abans de migdia, ja que a les dotze ja començaven a pujar les boires, i a «xiular» els piolets, per sobre dels 3.000 metres. L'altra part és el quasi inevitable capítol d'accidents, per sort sense massa importància, els dos que van haver-hi, però que posaren de nou de manifest la germanor que uneix tots els excursionistes, sense distinció de nacionalitat o de llengua. Ens agradaria agrair des d'ací la immediata col·laboració d'uns excursionistes francesos i uns membres de

foto: Josep Llaudó

l'ENAM de Múrcia, a l'hora d'evacuar a Benasc els dos xicots accidentats.

Però el resultat més positiu d'aquest campament d'estiu és l'esperit de continuïtat que s'hi ha forjat. A l'hora de fer-ne aquesta recensió es formulen ja il·lusionades propostes per al futur. S'ha aconseguit aquell ambient, aquell caliu que cercàvem en la vida en comú durant quinze dies en l'incomparable marc que ens ofereix la Natura.

Panorama del massís de la Maladeta des de la Tuca d'Arnau, amb el pic d'Aneto (3.404 m), l'Espatlla d'Aneto, el pic i la cresta de les Tempestats, el pic de Margalida, la gelera de Russell i el pic i el pitó de Russell. ▲

Operació Gran Atlas 70

Durant el mes d'agost de l'any passat, un grup d'escaladors del Centre Excursionista de la Comarca de Bages, de Manresa, va dur a terme una important expedició a les muntanyes africanes del Gran Atlas, que amb el nom d'Operació Gran Atlas 70 va aconseguir els èxits més falaguers per als alpinistes manresans.

Componien el grup expedicionari Josep M. Montfort, que n'era el director, Montserrat Albets, Montserrat Jou, M. Carme Oliver, Montserrat Vives, Antoni Bahí, Enric Bonastre, Jaume Cunill, Joan Lleonart, Amadeu Muntalà, Gabriel Picas i Josep Pujada, tots ells membres del G.A.M. del C.E.C.B. I, encara, els acompanyaven, en qualitat d'invitats, Jordi Camprubí, de l'E.D.E.R., del C.E. Montserrat, i l'escalador suec Franz Ludwig que ha contret especials llaços d'amistat amb els excursionistes de l'entitat manresana.

Van sortir de Manresa el dia 9 d'agost, amb cinc vehicles, i hi eren de tornada el dia 31 del mateix mes. Després de travessar tota la península i l'estret de Gibraltar van fer cap a Rabat i d'allí a Casablanca, on va restar un grup a fi de gestionar el permís per a fer l'ascensió al Toubkal, mentre la resta del grup emprenia la marxa cap a Marràqueix. Les gestions foren infructuoses per la qual cosa retornaren de nou a Rabat on se'n feren de nou a diversos organismes espanyols i marroquins, però també sense cap resultat positiu. Reagrupats tots els membres de l'expedició feren cap al poble d'Imlil, on aconseguiren d'arribar malgrat la prohibició de la gendarmeria. Segons conten els expedicionaris, les autoritats de la població es mostraren molt obsequiosos, però no deixaren de cobrar-los l'import dels obsequis oferts. Van passar la nit en un refugi construït, durant l'època colonial, pel C.A.F., i l'endemà, amb tot l'equip carregat sobre cinc cavalleries, menades per un cap de portejadors que s'atribuïa el prestigiós nom de Tensing, van emprendre la marxa al refugi Lepiney, que va constituir el campament base per a l'atac del circ de Tazarhart, on van tenir lloc les ascesions dels alpinistes de Manresa.

La relació de les ascensions i travessies dutes a terme pels escaladors del Centre Excursionista de la Comarca de Bages és realment impressionant i evidencia, sense lloc a cap mena de dubtes, la seva magnífica preparació i l'èxit categòric de l'expedició. Heus ací aquesta relació:

Djebel Toubkal (4165 m), per la via normal.

Ras N'Ouanoukrim (4083 m).

Afella N'Ouanoukrim (4043 m.)

N'Ouanoukrim Superior (espatlla) (4042 m). Aquest cim fou aconseguit per cinc cordades.

Cresta de N'Ouanoukrim (4040 m), travessia integral nord-sud (AD). Aquesta cresta és també coneguda amb el nom d'Aougdal Bou Tiouna.

Akioud N'Bou Imrhaz (o nord) (4030 m).

N'Ouanoukrim Inferior (4015).

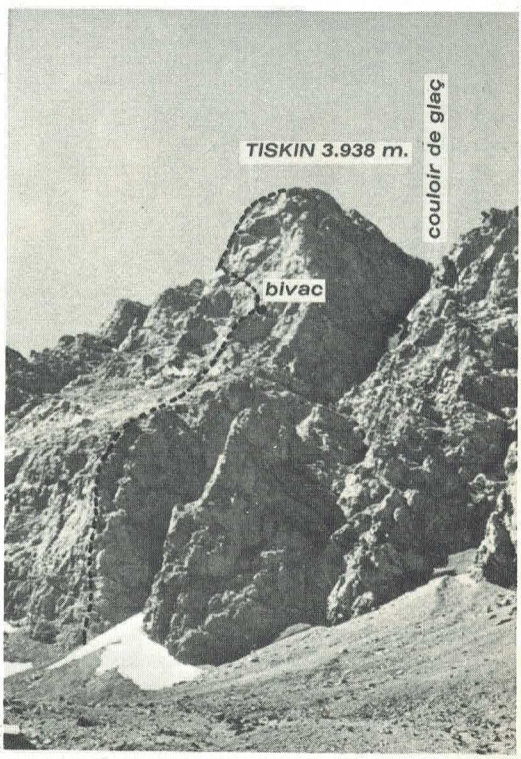

Primera ascensió absoluta a la paret nord i aresta nord-oest del Tiskin (3.938 m). ◀

Primera ascensió nacional femenina al couloir de glaç del Tiskin (3.938 m). ▼

Primera ascensió absoluta al sòcol nord-est i aresta nord- oest del Tiskin/(3.938 m). ▼

Biiguinnoussene (4002 m), per l'aresta nord-est, aconseguit per dues cordades (AD).

Talate (Talar) N'Ifri (3980 m), aconseguit durant la travessia integral del Tazarhart, per quatre cordades.

Clochetons N'Ouanoukrim (3938 m). Tres cordades n'efectuen la travessia integral nord-sud (D).

Tiskin (3938 m), aconseguit durant la travessia integral del Tazarhart.

Tiskin (sòcol nord-est), 1a absoluta. Escalada de gran dificultat, de 400 m (MD).

Tiskin (paret nord-nord-oest), 1a absoluta. Presenta un desnivell de 480 m (MD).

Tiskin (couloir de gel), 1a nacional femenina (MD).

Tiskin (aresta nod-est), 2a nacional (MD).

Pic de Tadat (3887 m), pel vessant nord.

Tazarhart (3874 m), per la cara nord de l'esperó mitjà, 1a absoluta. 400 metres (MD).

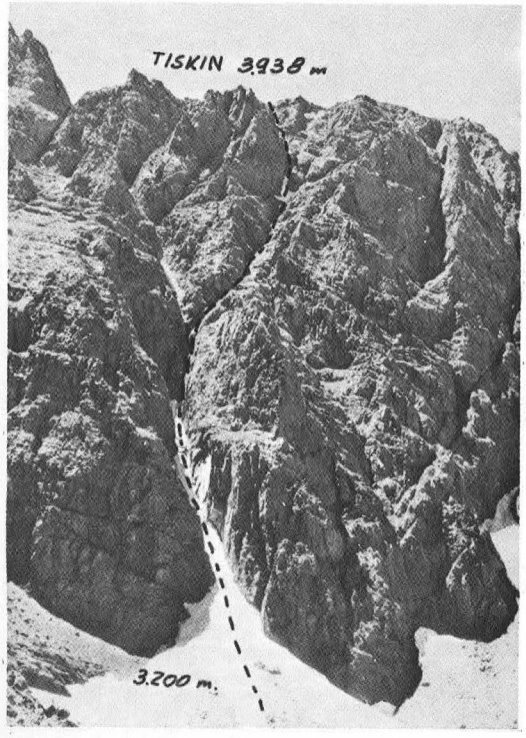

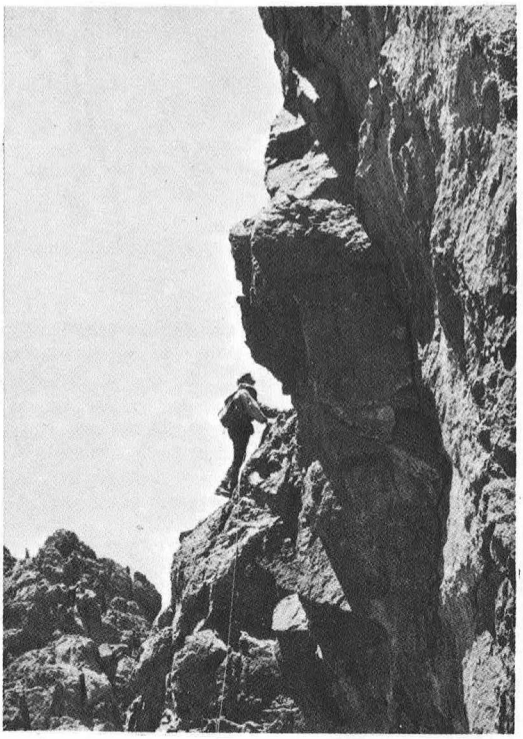

Tazarhart, aresta nord de l'esperó mitjà, 1a nacional (MD sup).

Tazarhart, travessia integral amb ascensió a 12 cims de més de 3000 m entre ells el Tzoukine, el Talat N'Ibri, etc., per quatre cordades.

Dit de Tadat (3837 m), 1a absoluta per la cara nord. Escalada de gran bellesa i d'una dificultat de V°.

Dit de Tadat, ascensió per la cara sud. (IV°).

Tzoukine (3790 m).

Esperó Lepiney (Pic de Tadat) (3750 m), ascensió per la cara nord.

D'aquest atapeït balanç de l'Operació Gran Atlas 70, en el qual, com hem vist, figuren diverses primeres absolutes i nacionals, destaquen les noves rutes obertes a les cares nord del Tadat-Esperó Lepiney, al desplomat sòcol nord-est del Tiskin, intentat en d'altres ocasions per diverses cordades europees, la paret nord i l'aresta

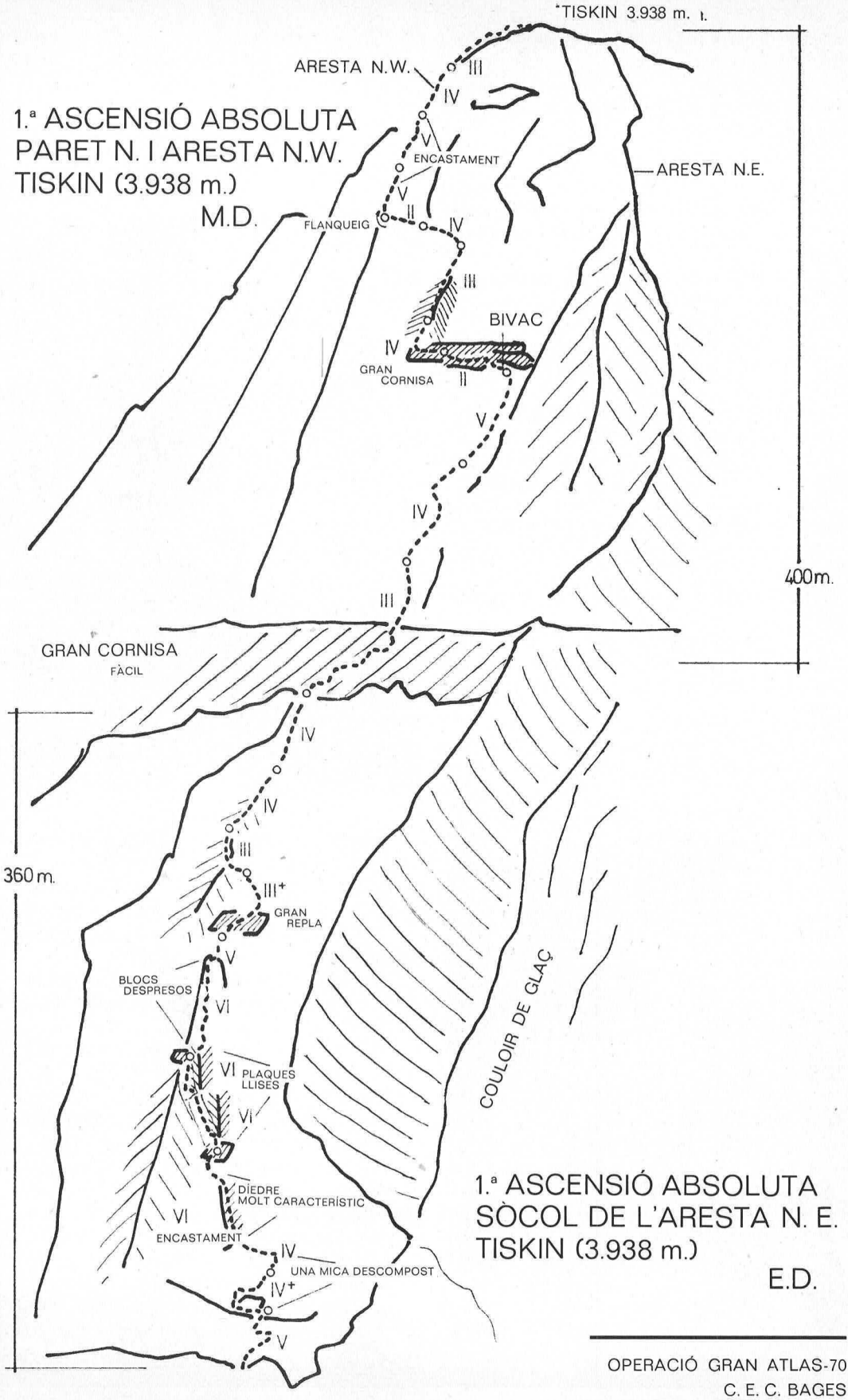

OPERACIÓ GRAN ATLAS-70
C. E. C. BAGES

Primera ascensió per les cares oest i nord al Dit de Tadat (3.877 m). ▼

nord-oest d'aquest mateix cim, on era vençuda una altra paret verge, i la cara nord de l'esperó mitjà de Tazarhart, en què calgué superar 400 metres de xemeneies verticals i díedres impressionants.

Per raons extra-alpinístiques, va constituir un capítol molt emocionant de l'expedició, l'ascensió al Toubkal, que és el cim més alt de tot el massís. Un bimotor anglès que transpotava armes a Biafra havia xocat contra el cim del Toubkal, i les seves despulles romanien escampades en aquelles altures. Sembla que les armes havien desaparegut i no se sabia amb massa precisió la sort que havien corregut els tripulants. Per tot, la zona era prohibida i no s'havia aconseguit el permís per a poder fer l'ascensió. Però el Toubkal és el cim més alt del Nord d'Àfrica i la temptació era massa forta. Com que l'ascensió per la via normal no presenta dificultats, es va confiar de realitzar-la a un sol membre de l'expedició, ràpid de moviments, el qual, sense aparells fotogràfics que el poguessin comprometre més del compte, desafiant el risc de trobar-se amb patrulles armades, va fer una ascensió llampec que es va veure coronada per l'èxit. Al vespre era de retorn al campament, amb l'objectiu aconseguit.

El dia 24 d'agost, els membres de l'expedició manresana van donar la seva campanya per acabada i van davallar fins a Imlil. Durant el descens van passar per un campament bereber on foren obsequiats amb te amb menta i mantega rància. Durant la nit, encara, a Imlil, foren convidats a la festa que s'hi celebrava amb motiu de la circumcisió d'un fill de l'encarregat del refugi del Club Alpí Francès, en què van poder satisfer els seus desigs de tipisme amb els càntics i les danses dels berebers. L'endemà, abans d'emprendre el retorn cap a Marràqueix, foren obsequiats amb un tec de cuscús, una altra manifestació típica, aquesta dins el camp de la gastronomia, del poble bereber. Ho pagaren car, car l'endemà, a Marràqueix, els calgué cercar amb afany un metge europeu a causa dels terribles transtorns que l'àpat havia produït

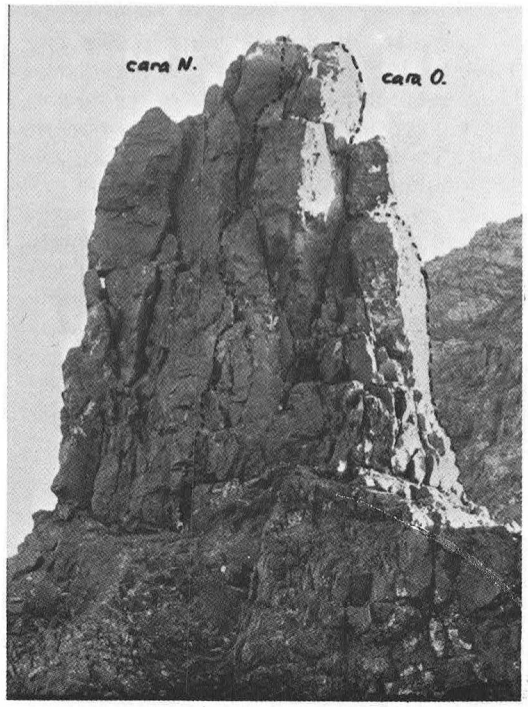

a l'estómac de quatre dels expedicionaris, i la farmaciola, tan abundosament proveïda al principi, havia quedat exhaurida de remeis contra aquesta malaltia.

A Rabat, capital del reialme marroquí, van visitar la Torre de Hassan, que és una peça destacada de l'arquitectura àrab i algunes dependències del palau del rei Hassan II. Per Tànger, Ceuta i Algeciras van retornar a la península i el dia 31 d'agost tornaven a ser a Manresa, després d'haver recorregut 5.000 quilòmetres i haver afegit a l'historial de l'alpinisme manresà un dels seus capítols més brillants i més espectaculars. Efectivament, cal reconèixer, i de molt bon grat, que els escaladors manresans, que coneixen ja les muntanyes de tres continents, per la seva empenta, la seva capacitat organitzadora i la preparació tècnica dels seus elements, se situen en primera fila dins els rengles del nostre alpinisme.

Elogi de l'esquí de primavera

Impressions després d'una estada a la Renclusa del mes de maig

per **Josep Abril**

«¡Hi ha unes estrelles com pans de quilo!» Aquesta és una de les mínimes exageracions d'alegria que es poden exclamar quan, després d'unes quantes hores de son, algun company surt a mirar per la finestra del refugi a veure quines perspectives meteorològiques hi ha de cara al nou dia.

Són les quatre del matí. Encara trigarà a fer-se clar, però ara el dia ja és considerablement més llarg que fa algunes setmanes, i cada dia ho serà més; la primavera de mica en mica va guanyant la batalla a l'hivern; el dia a la nit.

Cal llevar-se, beure alguna cosa calenta, posar-se els esquís i començar a pujar. A la matinada, i fins i tot ben avançat el matí, la neu és dura. Victòria de la nit i del fred sobre el dia i el sol. La neu, endurida per la glaçada de la nit, arrenca dels esquís gemecs de dolor. A cada passa un soroll de fregadís de les pells sobre l'aspra superfície de la neu i el rítmic soroll dels bastons enfonsant-se un parell de centímetres en la crosta dura que s'estén davant nostre. Encara adormits, anirem trobant a les palpentes, en les últimes foscors de la nit, el pas entre les roques i els avets, taques negres enmig d'una blancor esmorteïda que reflecteix només la llum de les estrelles brillants, condemnades a desaparèixer als primers raigs de llum.

foto: Josep Abril

La primavera permet allò que a l'hivern és perillós: endinsar-se en la foscor, desafiar la llum, el temps, amb la seguretat de sortir-ne victoriós. Juguem ara amb les possibilitats de l'estiu i de l'hivern. Sortim de bon matí, aprofitem les hores del dia, i gaudim llargament de la neu que a l'hivern ens és oferta amb avarícia, a causa de la curtesa de les hores de llum.

L'aire fred, gelat del matí, entra als pulmons i fa tremolar el cos afeblit, tot i reconfortat per una curta beguda calenta. No cal fer gaire estona de camí per veure com des del costat de llevant una franja més clara es va emparant de tot el cel, tot esborrant les estrelles i donant forma a les ombres imprecises que poblaven la nit. D'on ve la claror rosada que il·lumina els cims i que va davallant ràpidament muntanya avall, tornant-se raig de sol? Ve d'aquesta bola roja que de sobte apareix entre els cims, freda i atraient? L'esquiador cal que continuï el seu esforç. Té encara per endavant llargues hores de camí. Crec que la muntanya és una escola on educar-se en l'esforç. Una ascensió no és una cursa de velocitat. Cal dosificar-se, perseverar, en un seguit de moviments, de situacions que ens portaran a un fi, a una recompensa personal, aliena als altres. «Els conquistadors de l'inútil» ha anomenat hom els muntanyencs. Es tracta de quelcom inútil, vist de fora estant. Evidentment és una recompensa estranya aquesta que consisteix a mirar enrera des del cim i contemplar el camí recorregut. La muntanya també és quelcom més: és la batalla de cada home amb ell mateix, la superació de les pròpies febleses. Tot plegat porta a una satisfacció que hom pot atènyer de tard en tard.

L'esquiador que obre traça sent, en una certa mesura, l'alegria del qui fa una primera i això el compensa de l'esforç superior que ha de fer. ◀

Pujar per la gelera d'Àneto amb neu pols i en el mes de maig, és un dels plaers que es recorden molts anys. ▼

foto: Josep Abril

Quan el sol comença a escalfar, el món es fa menys inhòspit, les ombres allargassades es van recollint i una claror intensa ho envaeix tot. L'apetit arriba i cal detenir-se per fer un mos. Seient a la neu es veu de prop la seva qualitat de brillantor, duresa i composició de petits grumolls que espurnegen al sol. No cal dir que és, en les excursions amb esquís, l'element més important, i tant ens interessa la seva qualitat com la seva quantitat. És motiu constant d'atenció per al muntanyenc que hi tindrà a cada moment un contacte íntim per tal de fer-se'n coneixedor. Aquestes circumstàncies li podran ésser favorables o bé oferir-li un obstacle difícil de combatre. Per això interrogarà la seva superfície, els canvis de duresa, de brillantor, de tonalitat, que arribarà a conèixer d'esma a través d'una prolongada experiència. A la baixada, aquest diagnòstic cal que sigui ràpid, fet a velocitat de reflex, en dècimes de segon i a pocs metres de distància d'on cal maniobrar. El viratge més perfecte i la caiguda més estúpida es troben un al costat de l'altre. Tot depèn de l'habilitat i rapidesa d'execució.

La pujada continuarà forta i, després d'una bona estona d'ascensió, el progrés ja haurà estat notable. Arribant a les zones altes de muntanya, els colls deixen veure el més enllà; els cims menys importants

El matí, quan la neu encara és dura, els esquís amb prou feines hi deixen rastre. ▼

s'abaixen definitivament i resta la darrera pujada, generalment dura, feixuga. Serà l'últim esforç abans del cim. La qualitat de la neu també sol ésser diferent a dalt. Com si formés part del premi a l'esforç i, si la calor no ha estat excessiva o l'hora del matí és poc avançada, semblarà com si l'hivern s'hi hagués aturat. La neu en pols, delícia dels millors dies de l'hivern, es presenta juntament amb un sol i una llum que rarament van units.

Som al cim. L'esquiador té feina quan hi arriba. A més de voler descansar, gaudir de la vista i menjar una mica més, ha de desar amb cura les pells de foca abans que no es puguin gelar, preparar les fixacions per al descens, ajustar-se bé les sabates i encerar els esquís. També ha de tenir temps d'observar tota la traça que assenyala la seva pujada. És bonic de poder assenyalar centímetre per centímetre quin ha estat l'itinerari de pujada. Es fa possible allò que no es pot fer normalment; tornar enrera com veient una pel·lícula projectada al revés, reviure allò que hem viscut i mesurar l'esforç que fa més alta la satisfacció que ens produeix l'objectiu aconseguit.

Dalt dels cims sol fer-hi fresca a la primavera, però generalment el vent dur de l'hivern s'ha convertit en brisa. Aquelles bufades aspres que gelen fins al moll dels ossos, donen pas a una major calma, precursora de les grans calmes d'estiu. Hom pot gaudir així una bona estona, preparant la baixada amb detall. Perquè, ja se sap, la baixada és el moment culminant en una excursió amb esquís. Evidentment, qui vulgui esquiar, fent el que es diu un descens amb tota mena de filigranes tècniques, que vagi a les pistes, que li ho oferiran. L'esquí de muntanya és diferent. Jo diria que més aviat que esquiar, en el sentit tècnic del mot, hem d'estar disposats a passejar-nos per la neu, amb moltes possibilitats, però, de fruïció. L'esquí de primavera a muntanya es presenta amb al·licients múltiples, tan importants com la bona neu.

Deixem el cim i, després d'uns quants metres de tempteig, per tal de comprovar l'estat de la neu, ens decidim a embalar-nos. Als peus s'obren les valls acollidores que sembla que ens cridin que baixem. Una immensa extensió de neu sense cap traça i un món de possibilitats. Que si més avall, que si més amunt; que si viratges curts, que si viratges amples: els esquís aniran teixint la fantasia que a cada metre improvisem, mig atordits pel buf del vent a les orelles. Generalment la baixada es fa en diverses etapes. És agradable de deturar-se i veure els companys com van baixant i entrelligant les traces, comentant amb il·lusió les incidències o el camí a seguir. No es tracta d'una cursa amb itinerari marcat: cal descobrir-lo contínuament, trobar el millor pas, planejar la baixada. La neu que a la pujada és uniforme en qualitat, ara, amb el sol i les diferències d'alçada, canvia de consistència, segons l'orientació del lloc per on baixem. Amples zones de neu en pols s'entrelliguen amb d'altres on una fina crosta gelada es trenca a cada viratge,

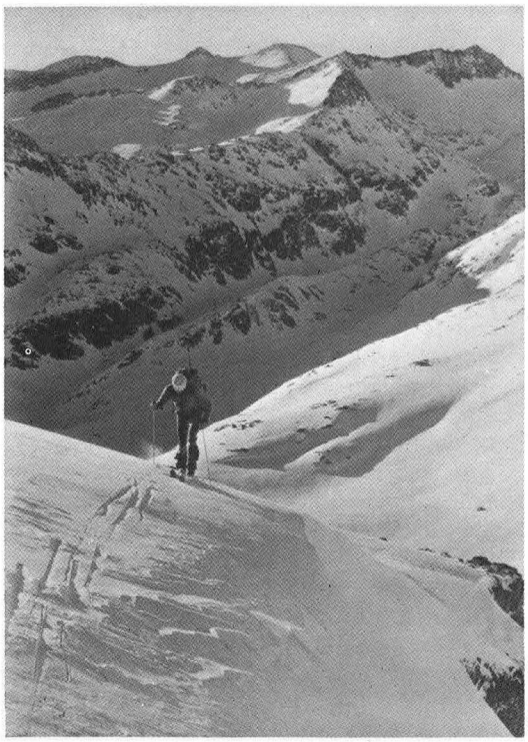

foto: Josep Abril

Quan, tot pujant, trobes bones traces de baixada, penses en la felicitat dels qui han baixat, i avives el pas per arribar més aviat. ▼

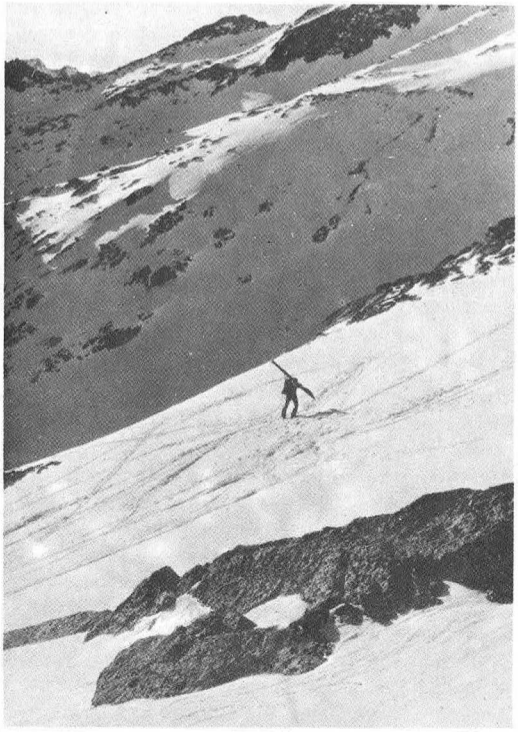

foto: Josep Abril

fent relliscar bocins pel pendent amb soroll de pedruscall. Més avall es troba la neu pròpia de l'època que és una neu excel·lent i cal només encertar-la. És l'hora que va des que la capa que la nit ha endurit comença a estovar-se, fins que els esquís s'ensorren excessivament. Val la pena, però, d'aprofitar-la. És una neu humida, de gra gros i brillant, però ràpida, sobretot si s'ha ben encerat. És franca per a maniobrar i uniforme en la qualitat, sense sorpreses dasagradables durant quilòmetres. L'esquí de muntanya és com un repte. Saber triar l'hora de baixada és guanyar-lo.

Amb la velocitat, els llocs que hom va trobant se succeeixen ràpidament. Les lentes imatges elaborades pacientment, passen davant nostre com una cinta cinematogràfica. La calma esdevé amb la velocitat de l'esquiador vent tempestuós. Els esquís fereixen la neu com un bisturí, dibuixant diagonals i viratges que van quedant gravats, entrecreuant-se capriciosament. Les

El vent origina, al coll Maleït, unes cornises espectaculars. ▼

valls s'acosten ràpidament, tant com fugen els cims, i, com més avall ens trobem, anem deixant més i més l'hivern. Es descobreix la lluita entre la neu i la roca nua. Les roques van degotant lentament amb la calor forta del migdia que la neu ja no pot resistir. L'aigua que vessa de mil indrets diferents, va ajuntant-se i la trobem al fons de la vall, convertida en torrent impetuós. A la vora l'herba començarà a reviure i les primeres anèmones trauran el cap, de vegades de sota la neu.

El sol escalfa seriosament i, un cop acabat el descens, podem remullar-nos i banyar els esquís al torrent, ajaçant-nos a l'herba seca i calenta i gaudint de plaers de tot temps.

Quan, estirats al prat o drets a la porta del refugi, sentim en aquella hora de la tarda el tro de les allaus, direm que és la veu de l'hivern que s'acomiada de mal humor.

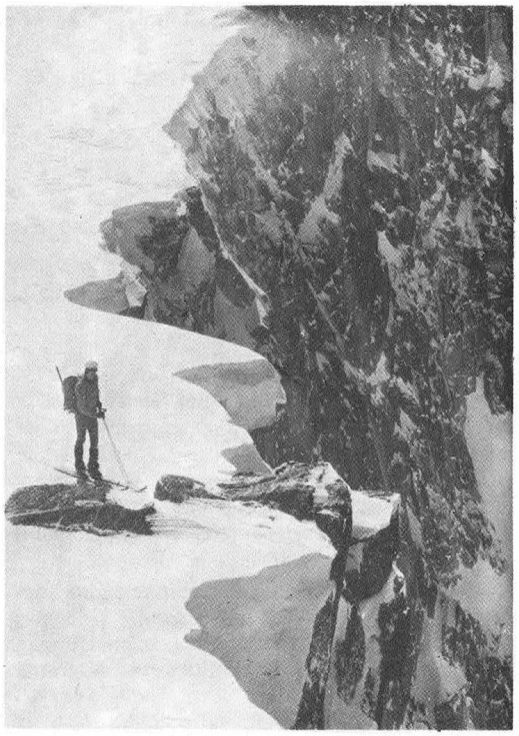

foto: Josep Abril

CRONICA DEL CENTRE

Darreres activitats del Grup d'Estudis Mineralògics

Durant els mesos de febrer i març, el Grup d'Estudis Mineralògics ha portat a terme diferents sortides a muntanya amb la finalitat de recollir minerals, tant dels llocs coneguts com d'aquells que són descoberts mitjançant el desenvolupament de la seva labor en equip i l'entusiasme del nostre consoci senyor Josep Vilaseca. Seguidament donem compte dels llocs de les troballes i dels minerals corresponents:

Santa Creu d'Olorde. — Alofanita, hisingerita, grafit, alotriquita, evansita i melantarita.

Mines del Remei. La Castanya (Montseny). Calcantita, pisanita, calcopirita i malaquita.

Mines de les Salines. Maçanet de Cabrenys. Talc i minerals metàl·lics.

Torre de Cabdella. — Malaquita, bornita, cuprita, calcopirita, auricalcita, aragonit i calcita.

La Plana de Montrós (Pallars Jussà). — Minerals d'urani, pechblenda, carburà, autunita, metatorbernita, carnotita i tjujamunita.

Peramea (Pallars Sobirà). — Cobalto-aragonit, cobaltina, níquel-aragonit, eritrina i aragonit.

Mines d'Ossor (Les Guilleries). — Baritina, marcasita, gelena i blanda.

La Sala (Viladrau). — Molibdenita, quars XX, ortosa XX i epidota.

Jumilla (Múrcia). — Apatit, oligist especular, pseudobroquita i ilmenita.

Cartagena (Múrcia). — Girolita.

Expedició Espanyola Trans-Himalaia i Cinquè Continent

A la sala d'actes del Centre, els dies 11 i 25 de març fou presentada, per Venanci López de Ceballos, una exhibició de diapositives en color de l'Expedició Espanyola Trans-Himalaia i Cinquè Continent amb la nova i espectacular modalitat de projecció triple i simultània. Aquesta projecció és la primera per aquest sistema que ha tingut lloc al Centre.

A la primera sessió féu un resum de les tres fases de l'expedició Trans-Himalaia 1968-69 i 70, a Índia i a Ceilan. Presenta, especialment, aspectes de la vida i la religió als diferents països visitats, en particular a l'Índia. Les vistes dels fabulosos temples budistes, musulmans i d'altres religions, acompanyades de breus comentaris, són molt il·lustratives de l'antiguitat del poblament d'aquestes terres asiàtiques.

Amb un centenar de diapositives de Ceilan, Índia, Nepal-Himalaia, Sikkim, Assam i Nepal, es donà una visió d'aquests països exòtics i llunyans.

En l'aspecte alpinístic fou interessant la primera fase a l'Hindukush en què es van aconseguir pics verges de considerable altitud, així com les visites de la serralada de l'Himalaia des dels països que s'estenen al seu peu.

Foren molt interessants les recomanacions a futures expedicions a l'Himalaia.

La segona fase —Cinquè Continent— presentà aspectes insospitats d'Indonèsia, Austràlia i Nova Zenlanda, països de grans contrastos que foren remarcats en justos comentaris a les magnífiques diapositives. La part més interessant referent a l'alpinisme fou la dels Alps neozelandesos, amb una de les geleres més llargues del món —30 quilòmetres— i moltes altres particularitats paisatgístiques. Amb aquesta fase als antípodes es va cloure aquest llarg periple a llunyanes terres.

Com a cloenda de la sessió, que tant d'interès ha suscitat pel tema i per la manera de ser presentada, l'amic Venanci López de Ceballos ens va prometre l'organització de noves expedicions a l'Àfrica per l'any vinent.

Exposició de fotografies en color, panoràmiques, mapes i llibres de l'Expedició Espanyola Trans-Himalaia i Cinquè Continent.

Una vegada més, a la sala d'exposicions del Centre s'exhibeix una interessant col·lecció de llibres i mapes referents als països que contenen les serralades més altes del món. Per donació del senyor Venanci López de Ceballos passaran a engruixir el fons de la Biblioteca del Centre. Seria massa extens enumerar els valuosos exemplas exhibits, tant en llibres com en mapes en diferents idiomes (anglès, francès, italià), de totes les muntanyes del món. Comprèn introbables sèries cartogràfiques d'aquestes serralades; així com llibres monogràfics i enciclopèdics de caràcter més general. Fou un veritable goig de poder-los fullejar, tant com a amants dels llibres, com a causa

de la nostra dèria per la muntanya. També hi havia curiosos objectes del Tibet i d'altres països visitats. Cal remarcar les boniques panoràmiques de l'Himalaia i de les serralades de l'Hindukush.

Activitats de la secció de Cinema amateur del C.E.C. en els mesos de gener-febrer

Per gentilesa dels organitzadors del Concurs Internacional «Fantastik-70», vam tenir el goig de contemplar tres de les pel·lícules que s'hi havien presentat. La primera, **The visitors,** del realitzador anglès Peter Philips, de ciència-ficció, ens ensenyà la fantasia del seu autor al voltant d'uns al·lígenes que envaeixen el nostre planeta. És una pel·lícula ben realitzada, amb diverses seqüències interessants, però algunes d'elles reiteratives.

No dubtem que estem a l'era de les màquines. Tot ho envaeixen i substitueixen el gènere humà. Però, és possible estimar-les? Toni Garriga i Josep Albert Bori ens demostraren que sí. De la seva fantasia ha sorgit una pel·lícula interessant que ens ensenya fins a quin punt una secretària pot enamorar-se d'un computador i mostrar-s'hi afectuosa, apassionada, capritxosa, sentimental i eròtica. Com a epíleg de la sessió vam veure un llargmetratge, realitzat per la Unió Cinematogràfica Amateur d'Igualada, que té una durada aproximada d'una hora i vint minuts, cosa que indica les dificultats que els seus realitzadors han hagut de vèncer. És un film interessantíssim, basat en un fet ocorregut el segle passat. S'hi barregen el terror i la intriga en un clima molt ben aconseguit que manté el «suspense» fins al final. La pel·lícula ens explica la història d'un desafortunat que perd tots els seus diners. Desesperat, no sap què fer ni on anar, fins que llegeix una estranya notícia que el deixa sorprès. Recapacita, però, i per fi accedeix a realitzar el que s'hi demana; i no és altre que passar un any a la cripta d'una dona milionària morta a conseqüència d'un accident automobilístic, en una cursa desenfrenada, en veure's menyspreada i enganyada pel promès. Gairebé tota l'acció passa a la cripta. En els primers moments, el personatge es mostra força escèptic envers tot el que el volta, però a poc a poc va reaccionant i arriba a autosuggestionar-se fins a tal punt que el darrer dia que compleix el terme prefixat, es mor. Tota la pel·lícula es manté en un to d'alta qualitat, amb seqüències molt bones, particularment les escenes del principi de la pel·lícula i diverses de dintre de la cripta, una de les quals arrenca un crit del públic.

Finalment, es mantingué un col·loqui amb els autors d'aquest darrer film, que no estava previst, però que donat el seu interès es cregué oportú de fer, amb el qual vam saber diversos aspectes interessants i anecdotaris. Mantingué el col·loqui el nostre amic Enric Sabaté.

El dijous dia 14 de gener tingué lloc la sessió extraordinària de «Tertúlia Club» dedicada a la qualificació de les pel·lícules que es van presentar al I Certamen de Cinema amateur per films realitzats en equip. En aquest certamen es presentaren set pel·lícules, cinc realitzades en 8 mm i dues en super 8 mm.

En aquest dia la nostra sala d'actes fou insuficient per a acollir tots els aficionats, alguns dels quals (prop dels quals ens excusem) van haver d'estar a peu dret, mostra del viu interès que va despertar aquest Certamen. No hi havia cap jurat, sinó que el formaven precisament tots els assistents, els quals a través dels seus vots van establir la qualificació següent: **Eliazain, La parada, Reflexión, La gran ilusión, Bestiari, Contrastes** i **Juegos florales,** per aquest ordre.

En finalitzar totes les projeccions, es va procedir a la votació. Aquesta votació es va realitzar d'acord amb les premisses que al principi es van donar a tots els assistents que van col·laborar fins al final i als quals agraïm l'interès que van demostrar i la seva extraordinària participació.

El dilluns dia 18 de gener es van projectar dos films dedicats als germans Lumière, inventors del cinematògraf, amb motiu del 75 aniversari de les seves projeccions. Aquests films foren cedits gentilment per l'Institut Francès, de Barcelona. Les pel·lícules en qüestió foren **Cinematographe Lumière** i **Les eloquents.**

Vam tenir l'honor de presentar el passat dia 25 de gener, dintre de la sessió dedicada a un famós cineista, el senyor Enric Fité, de Mataró, un dels millors i grans realitzadors de la nostra filmografia amateur. Primerament es va projectar la pel·lícula **Fantasia tràgica,** realitzada l'any 1951, que ens mostra la quimera d'un escultor envers la seva obra. És una pel·lícula molt interessant, molt ben por-

tada, que avui encara manté tot el seu vigor. Resulta extraordinària la mutació de l'escultora en la imatge real femenina.

Seguidament es va projectar **Porta closa,** realitzada l'any 1947, pellícula excepcional que ha merescut els màxims honors, tant nacionals com internacionals, exponents d'una de les millors pellícules amateurs de tots els temps. És tal la força expressiva de les seves imatges, que l'espectador en capta profundament el significat. És tota una lliçó de cinematografia!

Per últim vam veure **Jardí en repòs,** pellícula documental, que s'aparta totalment de la línia argumental de l'autor.

Finalment es va mantenir un interessant colloqui amb Enric Fité, dirigit per Enric Sabaté, que van ser aplaudits pel nombrós públic assistent.

Com és tradicional, el passat dia 31 de gener, amb motiu de celebrar-se la festivitat de sant Joan Bosco, patró de la cinematografia, vam assistir a la missa en sufragi dels cineistes morts, al Temple Expiatori del Tibidabo. Després es va fer un dinar de confraternitat en què van assistir molts amics i simpatitzants.

Dintre de la programació del mes de febrer, el dilluns, dia 1, es van projectar diverses pellícules del conegut cineista J. Roig Trinxant. Aquest autor basa la seva temàtica en el reportatge i el documental. Sota aquest signe ens va ensenyar diverses de les seves realitzacions. En primer lloc es va projectar **Única,** reportatge realitzat amb motiu d'un dels certàmens anuals internacionals que organitza la Unió Internacional de Cineistes Amateurs. **Tren de chapa,** un altre reportatge que ens va ensenyar el desembarcament i el trasllat d'un tren de laminat de xapa. Seguidament vam veure **El descenso del Sella,** reportatge del tradicional descens que cada any se celebra a Astúries. **Sanfermines en Pamplona,** reportatge que tracta principalment de l'«encierro». La darrera de les pellícules projectades en aquesta sessió fou **Corpus en Sitges.**

En acabar hi va haver un interessant colloqui amb l'autor, dirigit per Enric Sabaté.

Els dies 8 i 15 de febrer, van fer les sessions de qualificació del concurs «XIV Certamen de estímulo», en què es van presentar 23 pellícules de diversa tendència, de les quals obtingueren premis les següents: **Ària de Bach,** de Carles Peix, meresqué una segona medalla. També amb segona medalla fou distingida la pellícula **Por el Nekar,** de Marisa Lerín. Amb terceres medalles foren premiades les següents: **Romance andaluz,** de José Ral; **Arrop y color,** de Serafín Fernando; **Bedalmadena,** de José Parra; **La parada,** de Damià Mor i Emili Franch; **El espantapájaros,** de Miguel A. Álvarez; **Pintores en el Pueblo Español,** de Joan Bonet. Les mencions honorífiques es van repartir així: **Silencio,** d'Evarist Sanllehí; **Objectiu Parc Güell,** de Jordi Serrano; **La dentadura,** de Ramon Jardí; **Cosas de niños,** de Manuel Lahoz, i **Tic-tac,** de M. Victòria Vallhonrat. El jurat era compost per: president, Domènec Martí; secretari, Manuel Pla; vocals, Francesc Flo, Josep Jordi Queraltó i Enric Sabaté.

A la sessió corresponent al dia 15 de febrer, ens van donar la trista notícia de la mort de la senyora Pilar Quadras de Caralt (e. p. d.), muller del nostre consoci i president honorari, Delmir de Caralt. Descansi en pau l'ànima de la nostra bona amiga Pilar.

El dijous dia 11 de febrer, tal com ja és tradicional, va tenir lloc l'esperada sessió de «Tertúlia Club», en què es van projectar les pellícules següents: **Lourdes y Pirineo central francés,** de Santiago Via, 8 mm, color i sincronitzada. De Jordi Salvador, **¿ ?,** reportatge amb títol interrogatiu en color, 8 mm i sonoritzada del mateix autor. **Un día de agosto,** en 8 mm, color i sonoritzada. **Passeig remullat,** d'Antoni Llop, en super 8 mm, color i muda. **Las botas,** de Jaume Torras, 8 mm, color i muda. Josep M. Via, **Recuerdo del Tirol,** 8 mm, color i sonoritzada, i **¿ ?,** un altre títol interrogatiu, aquesta vegada, de Joan Puga, en super 8 mm, color i muda. Com sempre, en finalitzar les pellícules es van mantenir petits colloquis amb els autors i durant les projeccions foren comentades per diversos cineistes.

Sota el títol d'**Homes dels Països catalans** es va presentar a la nostra pantalla el conegut cineista Pere Masdeu, que ens va ensenyar diverses de les seves realitzacions, dues d'elles dedicades a biografies de personatges illustres catalans: **Joan Miró i la seva obra** i **Pau Casals ha complert 90 anys,** interessants pellícules vistes des del punt biogràfic que recull diversos aspectes de les vides d'aquests insignes artistes. Com a complement del programa es va presentar una pellícula de cançó filmada, en una mateixa cinta tres cançons i un documental del parc zoològic de Barcelona titulat **Un dia en el zoo.**

crònica

VIII Travessia amb esquís Núria-Noufonts-Noucreus-Núria

Amb bon temps i neu en immillorables condicions, el dia 25 d'abril es va celebrar la VIII Travessia amb esquís Núria-Noufonts-Noucreus-Núria, Trofeu Francesc Vernet, que organitza el Foment Excursionista de Barcelona.

Hi van participar quinze equips de tres corredors, dels quals se'n van classificar catorze. L'equip que representava el Centre va aconseguir un lloc honrós. Heus ací els equips que ocupen els primers llocs de la classificació oficial:

1er. Jordi Majench, Antoni Villena i Ferran Casanelles, de l'Agrupació Excursionista Catalunya. Horari: 2 h 6'.

2on. Josep Lluís Pérez, Francesc Vila i Josep Lluís Belles, de la Unió Excursionista de Catalunya. Horari: 2 h 14' 34".

3er. Francesc Xavier Gregori, Jordi Roca i Josep Abril, del Centre Excursionista de Catalunya. Horari: 2 h 22' 6".

Rallye Internacional d'Esquí-Alpinisme del CAI-CAF

De resultes del Rallye Internacional que el Centre va organitzar l'any passat a la Maladeta, es va invitar un equip de la nostra entitat a participar en aquesta prova que cada any organitzen italians i francesos alternativament.

La Secció de Muntanya va enviar-hi un equip format per Josep Abril, Xavier Gregori i Jordi Roca, que va desplaçar-se a la vall alpina de Formazza, a la frontera italo-suïssa, lloc escollit per a l'edició d'enguany.

La nota més destacada va ser el mal temps que va deixar la muntanya impracticable, a partir del segon dia. La gran quantitat de neu caiguda amb el corresponent perill d'allaus va obligar a la suspensió de dues etapes amb la substitució d'una d'elles per una prova de descens dels equips, encordats.

El nostre equip va classificar-se amb medalla de plata. Creiem que, a més, ha estat un viatge fructífer per la relació obtinguda amb altres entitats i la possibilitat de nous intercanvis internacionals; com també per l'experiència que representa de cara a l'organització del nostre Rallye.

Hi participaven també quatre equips de la Federació de Muntanya, dos de Barcelona i dos de Madrid.

D'acord amb el reglament, en no poder-se desenrotllar tot el programa, varen quedar anul·lades les medalles d'or.

1.ª Setmana del llibre i disc de Muntanya

Organitzat pel Club Excursionista de Gràcia en el seu nou estatge del passatge Mulet, fou presentada aquesta exposició del 22 al 30 d'abril, sota el patrocini de la Federació Catalana de Muntanya i de l'Institut Nacional del Llibre Espanyol. També tingueren la col·laboració dels gremis d'Editors i Llibreters de Barcelona i de diverses llibreries.

Del full de presentació copiem: «Si bé s'ha dit sobradament, i n'estem plenament convençuts, que l'excursionisme és molt més que un esport i que s'escapa d'aquest concepte estricte, tenint fins i tot implicacions espirituals i culturals d'evident encara que insuficient abast, creiem que no és satisfactòria la simple anunciació d'aquest fenomen en termes abstractes a nivell d'experiència més o menys personal, sinó que cal encasellar-lo i posar-lo de manifest en termes col·lectius i de general divulgació.»

A la sala d'exposicions de la veterana entitat foren aplegades diverses col·leccions d'editorials barcelonines i d'altres que publiquen sèries de llibres sobre la muntanya. Eren aplegats per diferents conceptes, com escalada, esquí, camping, literatura de muntanya, etc. Esmentem de memòria les col·leccions de Velloso editor, les de l'Editorial Joventut. Entre les obres remarcables recordem **Historia Universal de las Exploraciones** en tres volums, i **Catalunya Visió**, en vuit volums.

Mereix remarcar-se l'esforç editorial a favor de l'excursionisme per part de Rafael Dalmau i Ferreres, editor i consoci del Gràcia, amb les seves publicacions o amb les obres en col·laboració amb la U.E.C. i el Gràcia. Esmentem **Enciclopèdia de l'Excursionisme, Els Castells de Catalunya** i els petits volums de la col·lecció «Episodis de la Història», molts d'ells d'interès per al bagatge cultural de l'excursionista. També cal destacar les col·leccions de les editorials especialitzades com són l'Alpina i la Montblanc.

En la secció de revistes són exhibides: «Cordada», «Vertex» i les diverses etapes del But-

lletí del Gràcia. Destaca l'aportació de les revistes infantils «Cavall Fort», «L'Infantil» i «Patufet», en l'aspecte de divulgació de l'excursionisme i la muntanya per a la jovenalla.

Hi trobem a faltar la presència del nostre butlletí «Muntanya» en les seves diverses etapes, tant més que és el més antic i el que ha tingut més continuïtat del nostre país.

Quant a la divulgació discogràfica, esmentarem els discs de cançons de muntanya de la U.E.C. gravats pel malaguanyat mestre Elisard Sala, un d'ells amb la col·laboració —que fou la seva darrera gravació—, de l'inoblidable cantant català Emili Vendrell. També hi són exposades les gravacions de la Coral del Centre. Completen aquesta aportació al disc de muntanya les gravacions de la Coral Sant Jordi i d'altres relacionades amb cançons del país i de folk, de diverses cases discogràfiques.

Trobem interessant aquesta experiència, modesta en conjunt, que ens recorda el precedent d'aquella Taula General Bibliogràfica de l'Excursionisme Català publicada pel Centre el 1916, si bé potser un xic exclusiva a les publicacions de la casa. Han de passar molts anys fins a «La Exposición del Libro de Montaña» celebrada a la Biblioteca de Catalunya, amb el concurs i la col·laboració d'entitats estrangeres i particulars, portada a cap pel Club Muntanyenc Barcelonès l'any 1953, durant els mesos de maig i juny, amb motiu del seu cinquantenari (1890-1952). Tingueren l'encert d'editar un magnífic llibre catàleg, on es troben aplegats tots els llibres i les revistes publicats fins aleshores. Prop d'un miler de títols de guies-itineraris manuals, esports de neu, alpinisme i escalada, acampada, espeleologia, monografies, estudis i descripcions, literatura de muntanya narrativa, biografia, hiistòria, humorisme, literatura, folklore, butlletins i revistes, tots ells publicats fins aleshores.

Aquesta exposició aspira a una continuïtat que sigui reflex de les aportacions excursionistes, que any darrera any vagin produint-se en aquest aspecte. En la present edició es presenten les obres d'actualitat que es troben en el mercat.

Una sincera felicitació a l'excursionisme gracienc per aquest esforç en pro de l'excursionisme autèntic i cultural.

Un nou refugi al circ de Colomers

Si no sorgeix cap entrebanc imprevist i es compleixen les previsions inicials, dintre l'any en curs s'inaugurarà un nou refugi de muntanya que el Comitè Català de Refugis, de la Federació Catalana de Muntanya, erigeix al circ de Colomers, a la Vall d'Aran.

El lloc escollit per al nou refugi federatiu és a 2086 metres d'altitud, prop de l'estany Major, veritable porta d'accés al grandiós circ de Colomers, on s'alcen els cims més elevats de la Vall d'Aran, i els quals separen aquesta comarca de les veïnes del Pallars Sobirà i del Ribagorça. Aquest nou refugi tindrà les mateixes característiques que el de Costabona (inaugurat el 17-10-68), bé que amb alguna modificació i una mica més de capacitat. Serà totalment lliure i amb una cabuda aproximada per a unes 30 persones. Ha estat projectat amb un sostre d'un sol vesant, xemeneia, bimbells, porxo a l'entrada, porta de ferro de dues seccions, tres finestres amb paravents, tres prestatges interiors per a pernoctar-hi deu

usuaris cadascun, matalassos de goma-escuma, llar de foc, menjador, taules, cadires, llenyera, etc. Representarà el prototipus ideal per alta muntanya al nostre país.

El refugi de Colomers permetrà còmodament l'ascensió al pic Blanc, al Gran Tuc de Colomers, al Tuc de Sendrosa, al pic de la Llosa i l'enllaç amb el refugi Ventosa i Calvell pel port de Caldes, i amb els refugis de la vall de Sant Maurici i de la vall de Sant Nicolau pels ports de Ratera i pel portell de Colomers.

Prudència a la muntanya

El tema de la prudència que cal observar en totes les activitats de muntanya torna a estar, dissortadament, d'actualitat, a causa dels diversos accidents desgraciats esdevinguts darrerament. En el primer d'ells, ocorregut als Alps, al massís del Montblanc, van perdre la vida els joves Josep Fernàndez Vila i Francesc Pana Matilla, el primer dels quals era membre de la nostra entitat i de la Unió Excursionista de Catalunya, a la qual pertanyia també el segon, natural de Granada. Els cossos dels infortunats muntanyencs foren traslladats a Barcelona, on es celebraren uns actes de condol, després dels quals les despulles de F. Pana foren dutes fins a la seva ciutat nadiua.

El segon accident, del qual la premsa s'ha fet ample ressò, tingué lloc al poblet de Bastaràs, a la serra de Guara, al pre-Pirineu Aragonès, comarca de Somontano (prov. d'Osca), durant els primers dies de maig. Quan un grup d'espeleòlegs del Centre Excursionista l'Àguila de les Corts, de Barcelona, duia a terme una exploració a la cova de Solencio, es va inundar a causa de les fortes pluges i tres membres que no van poder abandonar a temps aquelles cavitats, els joves Cèsar Azcona, de 15 anys· Rafael Coll, de 17, i Antoni Ferrer, de 18, hi van quedar atrapats i hi van morir asfixiats per immersió. Els cadàvers foren traslladats a Barcelona, on reberen sepultura.

De nou, encara, el fat advers causa una altra víctima entre els practicants de l'espeleologia. Un jove de 15 anys, Agustí Caballero, membre de la Unió Excursionista de Catalunya, va trobar la mort a l'avenc de l'Espluga, a Sant Llorenç del Munt, en el transcurs d'una exploració que duia a terme amb dos altres companys, a 120 metres de profunditat. El cadàver va poder ésser rescatat després de molts esforços pels grups de socors.

Davant aquests desgraciats accidents, creiem un deure de recomanar la màxima prudència en totes aquestes activitats de muntanya i de reiterar als excursionistes joves i, doncs, poc experimentats, que mesurin bé les dificultats i els perills amb què es volen enfrontar, tan sovint infinitament superiors a llurs possibilitats.

Una expedició internacional a l'Everest

Una expedició internacional composta de trenta-tres membres, de la qual figura com a cap Normal Duhren, intenten la consecució de l'Everest, el cim més alt del món, per la cara nord-oest, fins ara inèdita. El campament base ha estat installat a la gelera de Khumbu, a 5.430 metres d'altitud. Les nostres darreres notícies en tancar l'edició eren que quatre membres de l'expedició havien aconseguit d'installar un campament a 800 metres del cim. També ens va arribar la notícia de la mort d'un dels expedicionaris i d'una passa de febre glandular que ha obligat a la retirada de cinc membres del grup. L'expedicionari mort és el comandant indi H. V. Bahuguna, de 32 anys, a causa del fred i de l'esgotament.

«Festival International de la Montagne»
(fotografia i cinema amateur)

A la bella estació alpina d'Allós, a l'Alta Provença (França), es projectaran les obres de tema de muntanya del Festival, els dies 9 i 10 de juliol vinent, en sessions de matí, tarda i nit. El dia 8 al vespre hi haurà la inauguració i el dia 11 una excursió a la muntanya i un sopar de clausura.

Les obres han d'obrar en poder del comitè de pre-selecció abans del dia 15 de juny, en què aquest comitè es reunirà. Han d'ésser adreçades a Mr. le Dr. Ducoeur, 14 rue d'Alsace-Lorraine (06, Nice, França). Els drets d'inscripció són gratuïts per als residents fora de França. Els quatre grans premis de muntanya són: Fotografia sobre paper blanc i negre 30 x 40. Idem en color. Diaporames. Films amateurs de 8, super 8 o 16 mm. També hi haurà nombroses recompenses per a les mateixes especialitats així com per a d'altres que es presentin i siguin admeses.

XIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos a Mataró

Amb un nodrit programa d'actes es va celebrar a Mataró, el dia 9 de maig de 1971, aquesta assemblea dels estudiosos de les terres catalanes.

Els assembleistes foren rebuts per l'alcalde de la ciutat i van visitar el Museu Municipal i la Basílica de Santa Maria, on es féu una glossa de l'escriptor local Lluís Ferrer i Clariana. També van visitar la Sala de Juntes on hi ha les pintures restaurades d'Antoni Viladomat, una de les mostres més reeixides i ben conservades del barroc català.

A l'auditori de Maestria Industrial es va celebrar l'acte acadèmic en què es llegiren les ponències presentades en aquesta assemblea, que eren les següents:

Josep C. Serra i Ràfols: Prehistòria del Maresme.

Marià Ribas i Bertran: Iluro i romanització (llegida pel senyor Duran i Sanpere).

Josep Maria Pons i Gurri: El Maresme medieval.

Joaquim Llovet i Verdura: El gran moment de Mataró, 1702-1708.

Antoni Comas i Pujol: Autors comarcals.

Joan Ainaud de Lasarte: Puig i Cadafalch i el Modernisme.

Amb assistència dels assembleistes, va tenir lloc un dinar col·lectiu, a la sobretaula del qual hi va haver parlaments d'autoritats i personalitats assistents als actes celebrats.

Per la tarda es visità la Vil·la Romana de la Torre Llauder, els mosaics de la qual, per gentilesa de l'Ajuntament de Mataró envers els assembleistes, havien estat posats al descobert.

La ponència de Josep C. Serra i Ràfols fou suspesa a causa de la mort d'aquest il·lustre historiador. També fou anunciada a l'Assemblea la pèrdua del nostre gran historiador Ferran Soldevila. Tant l'un com l'altre havien estat col·laboradors d'anteriors assemblees. A més de les ponències, foren presentats vint-i-un comunicats tractant sobre arqueologia, història de l'art local, economia agrícola, filologia i altres temes.

Com és sabut, l'objecte d'aquestes reunions intercomarcals d'estudiosos és de promoure l'interès i el coneixement per la història dels llocs de tot Catalunya, encoratjar els grups d'investigadors locals i fer entaular uns contactes i una col·laboració beneficiosos per a tothom.

Van cloure els actes unes paraules del senyor Duran i Sanpere, que digué que el conreu de la història no era una cosa banal, sinó que havia d'enllaçar el passat amb el present, per forjar el futur, i que el conreu d'aquestes activitats havia d'ésser una escola de ciutadania.

Fou anunciada, amb motiu del mil·lenari del naixement de l'abat Oliba, una Assemblea Intercomarcal d'Investigadors dels Països Catalans, patrocinada per la Casa Pairal Perpinyà, i el grup Alzina, que s'ha de celebrar a Perpinyà els dies 29, 30 i 31 de maig.

Com en anteriors assemblees, la representació de les Entitats Excursionistes fou força nodrida. Esmentarem l'A.B.E., de la Unió Excursionista de Catalunya, la Secció d'Estudis del Club Excursionista de Gràcia, el nostre Centre, i d'altres centres comarcals, com la UEC d'Igualada, i el Centre Excursionista Talaia, de Vilanova i la Geltrú.

Creiem interessant de donar a conèixer la relació de totes les Assemblees Intercomarcals d'Estudiosos celebrades anteriorment:

I) Martorell, 1950. President: senyor Vicenç Ros i Batllevell, alcalde de la població.

II) Santes Creus, 1953. President: senyor Joan Soler i Queral, diputat ponent de cultura de la Diputació de Tarragona.

III) Cervera, 1955. President: senyor Víctor Hellín i Sol, president de la Diputació Provincial de Lleida.

IV) Peralada, 1959. President: senyor Miquel Mateu i Pla, ambaixador.

V) Tortosa, 1961. President: doctor Joan B. Manyà, teòleg.

VI) Vic, 1962. President: senyor Ramon d'Abadal i de Vinyals, president de l'Acadèmia de Bones Lletres i membre de l'Institut d'Estudis Catalans.

VII) Banyoles, 1964. President: senyor Ramon Guardiola i Rovira, diputat provincial de Girona.

VIII) Montblanc, 1966. President: pare Edmon M. Garreta, abat de Poblet.

IX) Igualada, 1967. President: pare Cassià Just, abat de Montserrat.

X) Sabadell, 1968. President: senyor Santiago Udina Martorell, sots-secretari d'Obres Públiques, fill adoptiu de Sabadell.

XI) Reus, 1969. President: Josep M. Font

i Riu, catedràtic de la Universitat de Barcelona.

XII) Balaguer, 1970. President: senyor Josep M. Razquin, president de la Diputació Provincial de Lleida.

Notícies del II Rallye d'Esquí de Picos de Europa, «Copa Andrés de Regil»

Organitzat per la secció biscaïna del GAME, de la Federació Espanyola, i el seu Comitè d'Esquí de Muntanya, ens comuniquen des de Bilbao els resultats de la prova realitzada els dies 1 i 2 de maig, amb molta participació i amb temps variable.

El Rallye estava dividit en dues etapes. Prengueren la sortida 28 dels 30 equips inscrits. A causa del mal temps la direcció del Rallye decidí escurçar i variar el recorregut.

En la primera etapa es realitzà la prova de descens encordats, que resultà interessant i divertida.

El dia següent, amb molt de fred i bon temps, fou una jornada duríssima, que va posar a prova la capacitat dels participants.

La «Copa Andrés de Regil» fou atorgada, segons el reglament, a l'equip més destacat.

En resum, el temps fou poc favorable, però els resultats obtinguts molt positius. Tothom va restar molt satisfet dels «Picus», de l'itinerari i de l'organització.

classificacions oficials

Amb medalla d'or

Unió Excursionista de Catalunya, de Barcelona. Francesca Vila i Josep Lluís Pérez Santamaria.

Club Alpino Universitario, de Saragossa. Luis Oro, J. R. Morandeira i Jesús Pérez.

R.S.E.A. Peñalara, de Madrid. Josep Merino Torre i Carlos Benítez del Campo.

C. N. Helios, de Saragossa. Manuel Labarta i Roberto Ciria.

Centre Excursionista de Terrassa, de Terrassa. Josep M. Freixas i Jaume Serrat.

Centre Excursionista de Terrassa, de Terrassa. Josep Piera i Jacint Verdaguer.

Fins a onze equips classificats amb medalla.

Medalla d'argent

Grupo Montañero Vetusta, d'Oviedo. Santiago Sánchez i Miguel Angel Fernández.

R.S.E.A. Peñalara, de Madrid. Alberto Carles i Ramón de Velasco.

Fins a deu equips classificats amb medalla.

Medalla de bronze

C. A. Francés - Peñalara, de Madrid. Xavier Rivas i Ezequiel Condeu.

Club Alpino Burgalés, de Burgos. F. J. Hernáez i Carlos Sainz.

Finc a cinc equips classificats amb medalla.

Equips no classificats: tres.

Prova de descens encordats: I) C. A. Universitario, de Saragossa. Luis Oro i Jesús Pérez.

Participació femenina més destacada: Paloma Blanco Fernández de Celaya.

Classificació general per Clubs: Club Alpino Guadarrama.

«Copa Andrés de Regil», a l'equip més destacat: Unió Excursionista de Catalunya, de Barcelona. Francesc Vila Mayor i Josep Lluís Pérez Santamaria.

bibliografia

Tres escoles d'escalada. Jaume Ramon. Arxiu Bibliogràfic Excursionista. Barcelona.

Aquest és el títol de l'obra publicada darrerament per l'Arxiu Bibliogràfic Excursionista, de la UEC, i de la qual és autor Jaume Ramon, amb la collaboració de Fèlix Rodríguez, de la UEC d'Igualada (Editorial Dalmau, Barcelona, 1971).

Ens alegrem, certament, que després d'un prolongat temps sense publicacions, l'A.B.E. hagi pogut editar, finalment, l'anunciada obra **Tres escoles d'escalada.**

En aquest treball es tracta de donar una pinzellada sobre les primeres ascensions efectuades als principals monòlits dels tres massissos estudiats: Sant Llorenç del Munt, Sot del Bac i els Mollons.

No es tracta de cap obra exhaustiva, car les escalades explicades no passen del IV grau de dificultat, a excepció de la via Salvador March, a la Roca Llarga dels Mollons, que s'ha fet en homenatge pòstum al malaguanyat escalador que perdé la vida al Port del Comte.

D'altra banda, el que pretén l'autor, més que no pas dirigir-se als consagrats en l'escala-

da, és il·lustrar els novells i els poc coneixedors d'aquesta tècnica, deixant testimoni escrit d'aquelles ja llunyanes primeres escalades. I, en aquest aspecte, hi reïx completament, ja que tant les fotografies com els croquis i les corresponents fitxes d'escalada han estat curosament realitzats.

Un breu vocabulari dóna el significat correcte a la terminologia muntanyenca emprada en aquesta obra, modesta però meritòria.

David Aloy

L'Alta Garrotxa. Josep Girona Casagran. Biblioteca Selecta. 2.ª edició. Barcelona.

L'any 1961, en publicar-se la primera edició d'aquest llibre de Josep Girona, guanyador del «Premi P. Maspons i Camarasa», ja intuírem que l'obra obtindria una acollida més que excel·lent. Existien diversos motius favorables perquè així fos: estructuració perfecta; text de qualitat literària, àgil, entenedor i ben documentat; i, el que acabava d'inclinar decisivament la balança, la favorable circumstància que l'obra oferia una visió global i completa sobre un important sector de comarca —l'Alta Garrotxa— d'escassa bibliografia, especialment actual.

Si afegim a aquests factors suara anunciats el factor de l'oportunitat, en coincidir l'aparició del llibre amb un renovat interès dels excursionistes per aquella regió, interès facilitat per la restauració i promoció de monuments —Palera, Besalú—, per l'habilitació de refugis i punts de suport —Sant Aniol—, i per l'obertura de noves possibilitats als automobilistes —pistes forestals i de muntanya, com la del santuari del Mont—, tindrem un conjunt de raons justificadores de l'èxit del llibre d'en Girona.

Avui tenim a les mans la segona edició de **L'Alta Garrotxa**, exhaurida la primera feia temps. Amb lloable encert, l'obra s'ha ampliat afegint-hi un capítol d'itineraris en part turístics i en part de muntanya que, tot i la seva sintetització acaben d'arrodonir el contingut i converteixen l'obra en una excel·lent guia de la regió. Potser perquè això fos absolutament cert, caldria solament l'ajuda d'un mapa ara inexistent, seguint en això un mal costum que es repeteix a totes les monografies comarcals publicades per Editorial Selecta.

En tot cas, aquest volum de **L'Alta Garrotxa** continua essent —i ara encara més— un encert. Afegim-hi, encara, que el conjunt de cites bibliogràfiques prodigades al llarg de l'obra ens forneixen un «corpus» de documentació inapreciable per a continuar, complementar o aprofundir en l'estudi d'aquelles terres i el seu món circumdant.

Francesc Gurri

El Baix Empordà. Baldiri Ferrer. Editorial Selecta. Barcelona, 1971.

A la ja llarga sèrie de monografies comarcals publicades per l'Editorial Selecta, cal afegir des d'ara un nou volum, dedicat a l'Empordanet, que acaba d'assolir el «Premi Catalònia» de l'any darrer.

El seu autor, Baldiri Ferrer, és un home molt jove —acaba de complir els vint-i-quatre anys—, nascut a Palafrugell, al cor de la comarca, dotat d'una gran personalitat literària, posseïdor d'un extraordinari poder d'observació, d'una prosa generosament amarada de lirisme i d'una ironia incisiva i lúcida que ens recorda inevitablement la del seu coterrani, l'insigne Josep Pla.

L'obra s'inicia amb uns breus capítols dedicats a la panoràmica general de la comarca —geografia, història, art, economia— que constitueixen sens dubte un estudi realment antològic, per l'aguda visió de síntesi alhora que per la seva galana expressió literària. L'objectiu de situar el lector enfront de la problemàtica essencial de la comarca, a la vegada que fornir-li els elements bàsics indispensables per a un coneixement inicial, estan, de bell antuvi, plenament assolits.

Els capítols dedicats a les monografies locals són tots de primera mà, fruit de la ploma d'un home plenament coneixedor de l'ambient, de la gent i de l'estructura bàsica de cada un dels pobles i llocs de la comarca. De la mà de Baldiri Ferrer, visitem les poblacions rellevants de l'Empordanet: Palamós, Palafrugell, la Bisbal, però també els petits llogarrets: la Pera, Palau Sator, Cruïlles, Fitor o Sant Iscle, així com els centres de puixant moviment turístic que la Costa Brava propulsa: Tamariu, Pals, Begur, Sa Riera, Torroella i l'Estartit.

Breument: creiem que estem davant d'una obra indispensable per al coneixement i la comprensió d'una comarca essencial en la contextura general del nostre país.

Josep Girona

...cerqueu en l'esquí el goig i l'esplai de la natura...

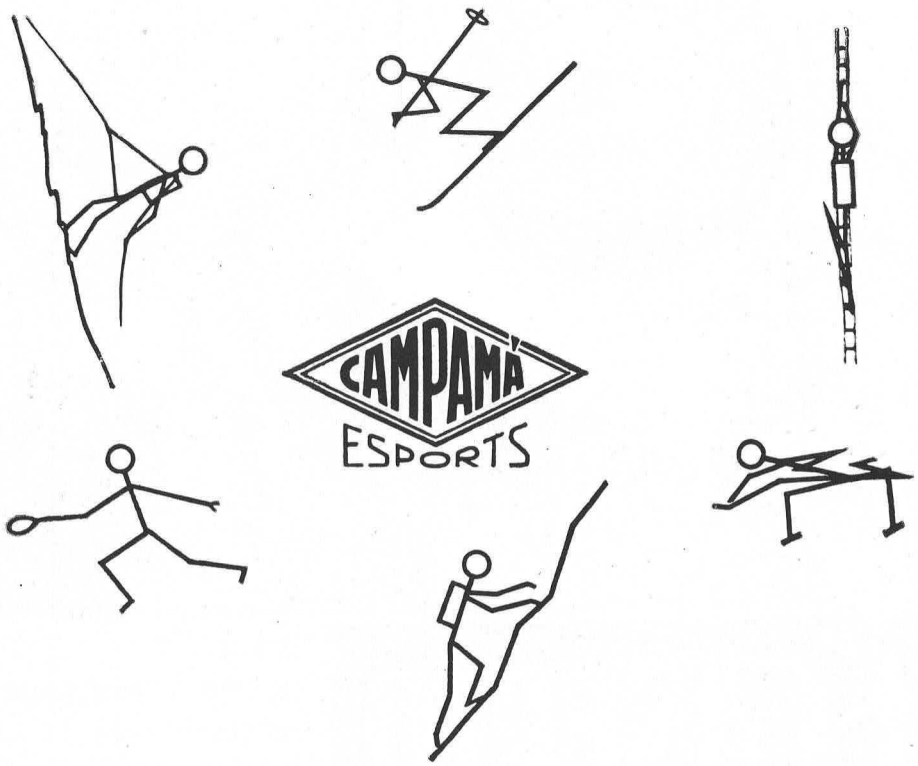

Urgell, 95 bis BARCELONA - 11 Telèfon 253 50 01

d'EL CASERIO, me'n fio!

EL CASERIO

Per això
és el primer formatge
en porcions
d'Espanya

Pes en origen: 170 grams

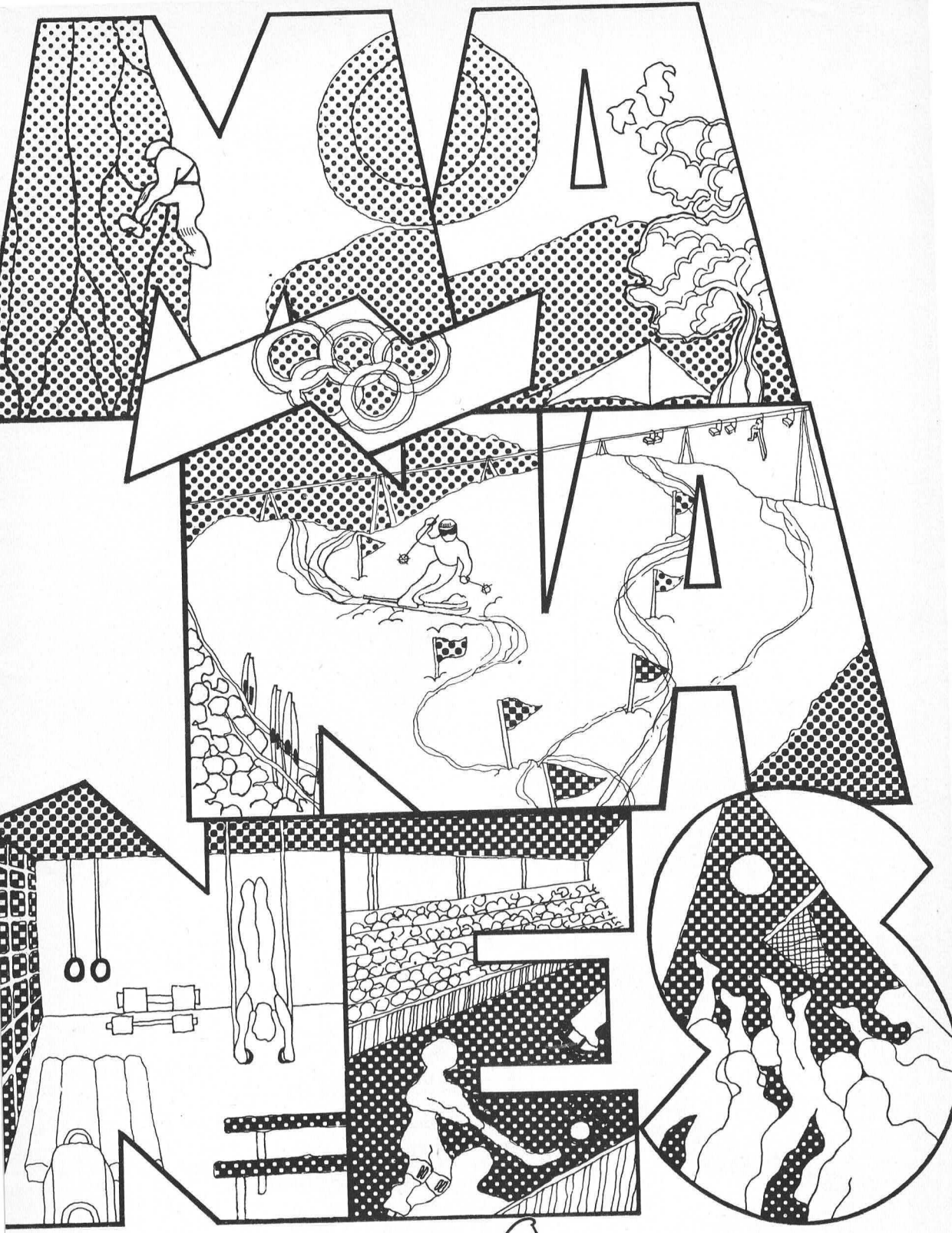

Canuda, 26 T. 232 07 71 Barcelona-2
Via Augusta, 103, T. 217 91 88 Barcelona-
Bailèn, 170 T. 258 10 15 Barcelona-9
Prim, 99 T. 280 48 21 Badalona

SI ANEU A PESCAR AMB

Nylon

RHODIA®
CRIN POLYAMIDE

VOSTÈ TRANQUIL

STE. RHODIACETA DE LYON

Representant exclusiu per Espanya LOMBARD, S. A.
Passeig de Gràcia, 42
BARCELONA (7)

Arribareu primer
si us equipeu...
a n'els primers

Sanrillorsa

ENRIC GRANADOS 122
AVINYO 8-10
P. MANUEL GIRONA 49

Disfruti del sol a mar obert!!!

Chris★Craft®

Chris★Craft®

Chris★Craft

SANTA EULALIA
NAUTICA

SALA D'EXPOSICIÓ I VENDA: PASSEIG DE GRÀCIA, 93 - BARCELONA-8